

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
mali oglaš po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rezen pondeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2030, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Kellog - moralna opora

»Visoki pogodbeniki so, prevzeti vzvišene dolžnosti, da zahtevajo blagostanje človeštva, v zavesti, da je prišel čas, da se javno odpovedo na vojno kot sredstvo državne politike in da vzdržijo srečno in trajno mirne in prijateljske odnose med državami; ter dalje v prepričanju, da naj se vsaka sprememba medsebojnih odnosov izvede le potom mirovni sredstev, ki naj bo le uspeh mirnega in uravnane postopanja; ter dalje, da bo vsaka država pogodbenica, ki bi v bodočnosti stremela za tem, da s pomočjo vojske pospešuje svoje narodne koristi, zgubila prednosti, ki jih ji nudi ta pogodba; dalje v upanju, da se bodo vsi narodi sveta v svojih stremeljenjih za blagostanje človeštva pogodbi priključili in pripustili, da postane deležen vsak narod dobrin, in bodo združeni vsi kulturni narodi sveta v obvezi, da se skupno odpovedo vojni kot sredstvu državne politike — sklenili, da podpišejo pogodbo in sprejmejo sledeče določbe: Pogodbeniki slovesno izjavljajo v imenu svojih narodov, da obsojajo vojno, kadar gre za rešitev mednarodnih sporov in se odpovedo vojni kot sredstvu državne politike, kadar gre za medsebojne odnose. Visoki pogodbeniki se zavežejo, da bodo vse spore, najsi bodo tega ali onega značaja in katerega koli izvora, in ki nastanejo med njimi, vedno reševali s pomočjo mirovni sredstev. Ta pogodba se bo v posameznih državah ratificirala po ustavnih določilih in stopila v veljavo, ko se bodo položile ratifikacijske listine v Washingtonu. Pogodba bo vsem državam na svetu pristopna.«

To je v bistvu besedilo pogodbe, katere politično ozadje smo že zadnjič razsvetlili. Vendar pa je poleg stroge politike v pogodbi misel splošnega razsodišča tako važna, da pomeni brez dvoma svetlo točko v razvoju dosedanjega gibanja za odpravo mednarodnih sporov potom razsodišča. Nič ni slučajnega, če je iniciativa za to pogodbo izšla ravno iz Amerike, četudi ne moremo odrekati zaslug, ki jih ima pri tem delu francoski zunanji minister Briand. In zopet ni ničesar slučajnega, če je ravno ista Amerika sklenila dosedaj z različnimi državami razmeroma največ razsodiščnih pogodb, kljub temu, da je najmanj po svetovni vojni izžela država na svetu. Že površen študij k statutu Društva narodov nam kaže na izhod tega stremljenja v Ameriko, kjer so se znameniti državoslovci in pravoslovci desetletja ukvarjali z mislijo splošne razsodiščne pogodbe. Spopolnitev tega dela je Wilsonova politika, ki je skupno z veliko antanto ob koncu svetovne vojne ustanovila zajednico narodov — Društvo narodov, ki sicer ne pomeni brezpogojnega razsodišča, a je vendar velika moralna opora vseh miroljubnih ljudi in ima že v kratkem času svojega obetoja zaznamovati mnogo uspehov, kar se tiče mirne odstranitve meddržavnih sporov. Kellogova pogodba je vsekakor korak naprej. Države pogodbenice se izrecno zavežejo, da se odrekajo napadalni vojni in da se ob vsakem sporu med seboj pozovejo na razsodišče. Kellogova pogodba je odprta vsem državam in ima brez dvoma v razsodiščnem pogledu tako velik moralni pritisk, da bo redka država, ki si bo upala odkloniti to ponudbo in se nekako upreti misli razsodišča. S tega stališča vzeto pomeni slavnostni dogodek v Parizu brez dvoma korak naprej, odstranjuje verjetnost vojaških napadov in daje novo pobudo tistim, ki vidijo rešitev sedanjega depri-miranega stanja zlasti v Evropi edinole v veliki besedi — miru.

Pogodba je nekaj svečan opomin Evropi, naj se zdravi in naj gotovi razredi in gotova politična mišljenja, ki dvigajo upor, ki hočejo z ognjem in mečem udeležiti svoje politične cilje, prenehajo s takim delom in gredo skupno na delo za obnovo Evrope. Zlasti tisti sloji, ki trpe največ pri vsakem kravem obračunavanju, vidijo lahko v podpisu tega mirovnega pakta novo zmago tudi njihovih teženj. S stališča ljudskih strank pa se nam zdi umestno, da pri tem poudarimo njihove mednarodne cilje, zlasti kolikor pride v poštev ideja razsodišč. Ne samo, da je ta misel splošna v zunanje-političnih programih krščanskih strank, misel je dobila meddržavno konkretno obliko, ko je začela v Italiji prodirati italijanska ljudska stranka in ko je bil njen vodja don Sturzo, z istim veseljem kot v notranji organizaciji tudi na delu, da na podlagi razsodiščnega postopanja in mednarodnega sodelovanja krščansko-socialnih ljudskih strank ustanovi mogočen evropski blok in ko je to svojo mirovno roko ponudil osebno v Berlinu važni politični stranki, nemškemu centru.

Kellog bojkotira Anglijo

v London, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Poslabšanje odnosov med Anglijo in Ameriko, kateri se je angleško-francoska mornariška pogodba sicer naznanila, pa ji še vedno del te pogodbe ni znan, je danes na prav poseben način prišlo do izraza. Uradnik državne ameriške paroplovne črte je danes popoldne sporočil angleškim častnikarskim uradom, da se je Kellog odrekel temu, odpotovati v Ameriko na »Leviathan« iz Southamptona. Na povratku v Ameriko se bo sploh izognil angleških tal ter se bo iz Dublina na ameriški križarki »Detroit« odpeljal v Cherbourg, tam pa prestopil na »Leviathan«. Ta odločitev ameriškega državnega tajnika dopušča zelo neugodne sklepe glede ugotovitev, ki jih je Kellog moral v Parizu dognati o angleško-francoski mornariški pogodbi. Vsebinsko teh ugotovitev definirajo angleški politiki na podlagi opazovanj v Bruslju in sedaj v Parizu pri sestanku državnih na podpisu Kellogove pogodbe tako, da je bila stara predvojna antanta med Anglijo in Francijo na novo ustvarjena v svoji najnevarnejši obliki, toda sedaj ni Nemčija jutrišnji sovražnik, o čemer so si posebno Francozi lahko popolnoma na jasnem. Nova antanta se lahko najbolje definira kot angleško-francoska pogodba za povratno zavarovanje, pri čemer Francija povratno zavaruje Anglijo proti pomorskemu konfliktu ali proti tekmovalnemu oboroževanju z Združenimi državami, dočim je Anglija zagotovila Franciji povratno zavarovanje za primer, če bi prišlo do spora z Italijo, ki se v angleških in v francoskih vojaških krogih enako smatra za neizogiben.

Dr. Korošec v Mariboru

v Maribor, 29. avgusta. (Tel. »Slov.«) Danes ob 10 se je pripeljal semkaj z avtomobilom iz Ljubljane predsednik ministrskega sveta in notranji minister g. dr. Anton Korošec v spremstvu predsednika ljubljanskega oblastnega odbora g. dr. Marka Natlačena in belgrajskega župnika dr. Wagnerja. Najprej je izstopil v dijaškem semenišču, nakar se je odpeljal v Cirilovo tiskarno. Od 11 naprej pa je na velikem županstvu sprejel zastopnike posameznih oblastev in sicer predsednika mariborskega oblastnega odbora dr. Josipa Leskovarja, mestnega župana dr. Alojzija Juvana, okrajna glavarja dr. Pavla in dr. Poljanca, šefa posameznih oddelkov na velikem županstvu in predstojnike drugih državnih upravnih uradov v Mariboru. V dijaškem semenišču je nato sprejel še nekatere privatne stranke. Popoldne je g. dr. Korošec napravil izlet v mariborsko okolico, nato se je vrnil v Ljubljano. Po svoji navadi ni hotel g. dr. Korošec dati nobene politične izjave.

Poslanci KDK so prišli po dnevnice

v Belgrad, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Po odhodu predsednika vlade je v Belgradu nastopilo popolnoma mirno življenje in o kakem intenzivnem političnem delovanju, kakor bi ga rado naslikalo opozicijsko časopisje, ni nobenega govora. V Belgrad je sicer danes prišlo več poslancev od KDK, ki so se razgovarjali z Nastasom Petrovičem, vendar se kljub tozadevnemu naporu teh poslancev, da bi dali temu sestanku kak močnejši značaj, to ni posrečilo, ker se je pokazalo, da so poslanci KDK prišli v Belgrad zaradi tega, da bi dvignili dnevnice za mesec september. Tudi senzacije in izjave, ki jih vsakodnevno pošiljata v svet z Bleda Pribičević in iz Zagreba dr. Maček, ne morejo pripomoči k temu, da bi se podvzela kakšna akcija v smislu njihovih želj.

Zanimivo pa je dejstvo, da poslanci KDK, predvsem poslanca Kostić in Popović, poskušata belgrajski javnosti predstaviti delovanje samostojnih demokratov v KDK kot neke vrste državotvorno, patriotsko delovanje, češ, da KDK nikakor ne soglaša z načrti HSS o posebni hrvatski državi, marveč da je ravno uspeh SDS ta, da ni prišlo morda do večjih izgredegov po Hrvatski in Slavoniji in da so oni (SDS) za sedanje stanje, kakršno je in da SDS ne želi nič drugega, kakor da bi se izmenjala vlada in bi prišla SDS na krmilo države. — V teku današnjega večera odpotuje na Bled zunanji minister dr. Voja Marinković, da kralju poroča o bližnjem zasedanju Društva narodov. Nato se odpelje kot vodja naše delegacije v Ženevo.

Strah ima velike oči

v Berlin, 29. avg. (Tel. »Slov.«) V izjavah, ki so zaradi svoje ostrosti vzbudile pozornost in se gotovo tudi v inozemstvu ne morejo odobravati, je dr. Krnjević v »Deutsche Tageszeitung« izjavil še pred odpotovanjem v Zagreb: »Ni izključeno, da me bodo pri prihodu v Zagreb zaprli. Pri nas je sedaj vse mogoče. To ni nič novega več.« Dr. Krnjević je nato navajal, kako so njega in pet voditeljev HSS zaprli meseca januarja 1928, da so štiri mesece bili v preiskovalnem zaporu, da so bili potem v treh instancah rednim pravnim potom oproščeni obtožbe veleizdaje, kljub temu pa da so jih potem takoj zopet spravili v policijski zapor. Ko njegovega in njegovih tovarišev mandatov v narodni skupščini niso overovali radi suma, da so v stikih z boljševiki, jim za ta očitek niso mogli doprinesti niti najmanjšega dokaza. Potem je, napadajoč režim, še rekel: »Ne bojim se. Mene ne more obsoditi nobeno sodišče. Hvala Bogu, da so na Hrvatskem še neod-

žal, da ta misel že tedaj ni dozorela v dejstvo, ker bi sicer po vsej pravici morala tudi evropska uradna diplomacija priznati krščanske politike za prednike Kellog-Briandovega dogovora. Dejstvo pa, da je sedaj prišlo do splošne formulacije razsodišč in obsodbe nacionalne vojne kot sredstva državne politike, odgovarja ravnotako programom krščanskih socialnih strank, in zato te stranke Kellogov pakt z moralničnega stališča, najsi je že širše politično ozadje pogajanj med Kellogom in velesilami Evrope še tako ali tako, pozdravljajo in vidijo v njem veliko oporo pri oživljanju ostalih delov svojih programov.

visna sodišča. Novi sodniki iz Srbije odnosno iz Belgrada so pokvarjeni, strankarskopolično pobarvani in izdajajo razsodbe po želji vladne stranke. Naše pravosodstvo je še edino dobro. Sodniki, ki jih imamo še iz starega časa, tudi najvišja pravosodna oblast, kasa-rijsko sodišče v Zagrebu, nas ne more obsoditi, ker imamo neodvisna sodišča. Domov potujem popolnoma brez skrbi.«

v Zagreb, 29. avgusta. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na alarmantne vesti zagrebških listov, da so se izdali na ozemlju zagrebške oblasti izjemni ukrepi, je zagrebški župan Heinzel obiskal generala Uzun-Mirkovića in se z njim dalj časa razgovarjal. Pri tej priliki je Uzun-Mirković obvestil Heinzla, da ni vojaštvo dobilo niti najmanjšega pooblastila, da samo na licu mesta sodi, marveč je mestni poveljnik opozoril redarstvo, da se preprečijo napadi na vojaštvo. Napadi, o katerih se je govorilo, so se izvršili na posamezne vojaške osebe, ki v pozni noči niso bili več vojaki, ampak ljudje, ki se zabavajo kakor meščani. Nasprotno se je izdalo vojaškemu poveljniku in poveljnikom posameznih čet povelje, da se mora vojaštvo izogibati vsakršnih spopadov z meščanstvom.

Nasilja radičevcev

v Zagreb, 29. avgusta. (Tel. »Slov.«) Pristaši HSS na vse strani vpijejo o obznani in nasilnih ukrepih. S svojim delom dokazujejo, da je njihova mentaliteta taka, da bi, če bi bili na mestu današnje vladne večine, izvrševali vsa tista nasilja, katerih tako neresno obdolžujejo vladu. Vaš dopisnik je zvedel, da KDK na več mestih izvršuje teror nad pri-

staši drugih strank. Tako je zvedel, da so pristaši KDK v Sinju v Dalmaciji pretili frančiškanom. V Sv. Ivanu v Zelini so nekemu pristašu HPS iz političnih razlogov posekali vinograd. Včeraj so v Preloščici pri Sisku grozili materi nekega pristaša HPS, ki se mudi v Zagrebu, razbili okna in vrata, njemu pa pretijajo, da se ne sme več vrniti v Preloščico. Takih slučajev je še več. Iz njih se vidi, da se ravno pristaši KDK poslužujejo terorja, o katerem toliko vpijejo, da ga vlada uporablja proti njim.

Preiskava o vzrokih ognja v Seljačkem domu

v Zagreb, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Vprašanje, kako je nastal požar, se še vedno obravnava. Ves tisk piše o tem z velikim zanimanjem. Vsekakor je treba ugotoviti, da se z vedno manjšo gotovostjo trdi, da je požar podtaknjen. Upati je, da bo vsa stvar kmalu jasna. Policija je s preiskavo končala. Pod vodstvom sodnega svetnika Vidale se vršijo zasliševanja prič. Jutri ob desetih dopoldne bo napravila komisija ogled v Seljačkem domu. Tvorili jo bodo inženjerji, arhitekti, elektrotehnik in gasilci. Ugotovila bo škodo, ki jo je požar povzročil. Policija in sodišče ne dajeta o zasliševanju nobenih poročil. Zagrebški častnikarji so sami zaslišali nekaj prič, ki stanujejo v Seljačkem domu in prinašajo njihove izjave, ki pa ne morejo biti resne. Če bi bilo res dejstvo, da je požar podtaknjen, tako jasno, bi bila odveč vsaka preiskava. Sedaj pa se neprestano iščejo nove priče.

KDK išče program pa ga ne dobi

v Zagreb, 29. avg. (Tel. »Slov.«) V Zagrebu se je danes posebno komentirala Pribičevićeva izjava, ki jo je dal dopisnikom zagrebških listov. V njej pravi, da namerava dr. Korošec vzdržati prepad med Zagrebom in Belgradom. Ta Pribičevićeva izjava je neugodno vplivala v hrvatskih krogih. Smatra se kot neuspela Pribičevićeva taktična poteza proti dr. Korošcu. V tem razpoloženju, v katerem se izraža nezaupanje proti Pribičeviću, bo potekla jutrišnja seja vodstva KDK, na kateri bi se imelo razpravljati o končnojavljnem programu KDK. Že danes pa moremo z gotovostjo reči, da do tega programa sploh ne bo prišlo. Kakor je zvedel Vaš dopisnik iz krogov KDK, v teh krogih sploh ne verjamejo, da bi se mogle stranke KDK tako lahko zediniti v podrobnejših glede revizije ustave. Pri tem bo gotovo prišlo do težkih nesporazumljenj, ki bi mogle privesiti, če ne kompaktnost KDK, pa vsaj njeno borbenost in enodušnost proti režimu, v nevarnost.

V tem smislu piše »Obzor«, ki pravi, da se čuti, da obstajajo med strankami KDK, na eni strani samostojnimi demokrati, na drugi strani HSS in Hrvatskim blokom, razlike o obliki nove državne ureditve. To se ne da niti ne sme tajiti, bilo bi škodljivo. Prečanki Srbi ne morejo stati na istem stališču glede državne ureditve, kakor stojijo hrvatske stranke KDK, namreč HSS in HFSS. V širokih zagrebških krogih se uporno vzdržuje prepričanje, da bo KDK skoraj že precizirala zahteve glede revizije ustave. Zato bo razočaranje tem večje, ko iz vsega tega nič ne bo. KDK priznava neuspeh v borbi proti vladi v notranji politiki. Doživela je poraz v Berlinu. Njena heterogenost nosi v sebi kali razpadanja.

Gozdni požar

v Sremska Mitrovica, 29. avg. (Tel. Slov.) Snoči je izbruhnil na Fruški blizu rudnika Vrbnik ogromen gozdni požar, ki je zavzel velikanski obseg. Gašenje požara je kljub temu, da sodeluje vojaštvo in prebivalstvo

X. Zagrebški sejem

obči mednarodni veliki vzorčni sejem
25. VIII. — 3. IX. 1928

Razstava narodnih del
25. VIII. — 10. IX. 1928

Razstava in sejem za živino
1. — 3. IX. 1928

Zadružni dnevi in poskusno oranje
1. in 2. IX. 1928

Na tečajnicah in parobrodih 50% -tni popust za posetnike, razstavilce in razstavljeno blago.
Potne legitimacije zagrebškega sejma, ki veljajo za snižano ceno pri vožnji, se dobivajo v vseh potovalnih pisarnah, pri vseh podružnicah Prve Hrvatske Stedionice in pri ostalih denarnih zavodih v vseh večjih krajih.

iz vseh bližnjih naselbin, izredno težavno, ker so vsi bližnji studeni in potoki suhi. Požar se zelo širi zaradi močnega vetra. Dosedaj so pogoreli ogromni kompleks gozdov. Kdo je povzročil požar, ni bilo mogoče dognati kljub tozadavnim preiskavam.

Finančna politika v zadnjih dveh letih

Vodja nezadovoljnih radikalov g. Marko Trifkovič je v eni zadnjih izjav očital med drugim tudi, da so državne finance vsled slabe politike kljub velikim bremenom vedno slabše in slabše. Na ta očitek je odgovoril bivši finančni minister dr. Bogdan Markovič. Ker je ta odgovor posebno značilen in je obenem učinkovit odgovor na opletanja »Jutra« in »Naroda« priobčujemo najvažnejše dele.

Naš finančni položaj se v teh dveh poslednjih proračunskih letih ni poslabšal, ampak, če pravilno cenimo i splošno politično, posebno pa gospodarske razmere, i sorazmerno i absolutno zboljšal in ustalil. V teh dveh letih sta bili vladi g. Uzunoviča in g. Vukičevića. Kljub popolnoma neurejenim in težkim političnim, posebno pa težkim gospodarskim razmeram v državi, se ta doba našega finančnega razvoja lahko smatra kot doba urejevanja naših financ. Kajti, če bi v tem času in v teh tako težkih razmerah uporabljali iste finančne metode, ki so jih izvajali v prejšnji dobi (v dobi SDS in SKS) bi mi pretrpeli finančni polom.

V prejšnjih dobah, so državni proračuni rastli, naglo naraščali v vsakem proračunskem letu, tako da so se v najkrajšem času dvignili na 13 milijard dinarjev. Z naraščanjem proračuna je seveda v istem sorazmerju rastele davke, so rastle takse in druge dajatve, tako da je dejstvo ogromnih bremen ogrožalo ves narod tisti čas, ki ga označujejo nasprotni gospodje kot boljši, kakor je današnji. V tistem času splošno dobrih gospodarskih prilik, tedaj ko so bile razmere ugodne za urejevanje in ustaljenje našega finančnega položaja, tedaj so izdatki izven proračuna samo v enem proračunskem letu segali preko cele milijarde dinarjev. V tistem času je država imela stalno fiktivne proračune. V tistem času so napravili teče dolgeve. V tistem času se je financiralo skoro stalno s proračunskimi dvanajstinami in se je s tem omogočevalo vladam, da so trosile narodni denar brez skupščinskega nadzorstva in da se je napravila zmeda v državnih finančah. V tistem času je narod moral plačevati davke po najrazličnejših sistemih in davčnih lestvicah. In po tolikih letih državnega življenja se v tistem času ni niti začelo z izpolnjevanjem državnih obvez, ki smo jih sprejeli z mirovnimi pogodbami, kar je usodno vplivalo na naš zunanji kredit. V tistem času so zaključili za državo usodno nesrečno posojilo, kar je istotako rušilo naš kredit. Vse to je v tistem času ustvarilo taka in tolika javna bremena, da so onemogočila vsako delo in vsak napredek v narodnem gospodarstvu. To je v glavnih potezah pravila ocena prejšnjih razmer v naših finančah.

Ali se je v zadnjih dveh letih izboljšal? Finančna politika je v tem času stremela za tem, da uredi državno gospodarstvo in da naš finančni položaj prilagodi položaju v narodnem gospodarstvu. Predvsem smo nehali s proračunskimi dvanajstinami in državi smo dali v tem času dva redna proračuna. Zaustavili smo naraščanje državnega proračuna in ne samo to, ta dva zadnja državna proračuna sta zmanjšala državne izdatke za celo in polno milijardo dinarjev. Če bi ne delali take politike, bi naš državni proračun mesto 12 milijard danes bil 15 milijard dinarjev. Bistveno smo uredili državno gospodarstvo, posebno uredili državni proračun, ki je temelj celokupnemu državnemu gospodarstvu. Današnji državni proračun vsebuje vse državne izdatke in državne dohodke vseh državnih oblasti in ustanov. V tem času naše finančne politike smo likvidirali za skoro 400 milijonov letelih dolgov in to tistih letelih dolgov, ki so bili posledica finančne politike prejšnjih let. V tem času smo se držali resnice, da finančni uspeh zavisi od uspeha gospodarstva v državi in smo začeli z raznimi olajšavami državnih bremen. Znižale so se mnoge takse, naklade in davki, znižale so se cene monopolskih predmetov, posebno tistih, ki so življenjske potrebe širokega ljudskih slojev. Ze v l. 1927 smo s tem začeli, da bi olajšali gospodarski razvoj države in da bi popravili zlo, ki ga je napravila prejšnja finančna politika. V ta čas pada značilna in odločilna reforma o izenačenju davčnega zakona. To, česar niso poprej dovršili v desetih letih državnega življenja, se je izvršilo sedaj.

Toda poleg vseh znižanj in olajšanj državnih bremen in kljub ekonomskim krizam se državni dohodki stekajo redno in točno v mejah, ki jih je predvidel proračun. To je tembolj zadovoljivo, ker je odločno znamenje naše finančne ustaljenosti. Četudi se politiki trudijo, da bi naš položaj čimbolj očrnil, je to dejstvo najboljši demant njihovih naporov.

Dalje govori dr. Bogdan Markovič o izpolnitvi finančne uprave. Omenja dejstvo, da se je v tem zadnjem času posrečilo skleniti s Češkoslovaško pogodbo, po kateri Češkoslovaška republika kupi letno za 70.000.000 Din našega tobaka, kar pomeni za revne tobačne producente veliko pridobitev. Dalje govori o prenosu gotovih poslov na oblastne samouprave, ki jih imenuje odločilen korak v reorganizaciji državnih upravnih in gospodarskih nalog.

V tem času smo odstranili uzakonjene pogoje posojila, ki je bilo pogubno za državo, ki je rušilo naš kredit in ki bi, če bi ti pogoji ostali, stali državo mnoge odvišne stotine milijonov za graditev jadranske proge. V tem času smo dobili zvezo z eno najmočnejših finančnih skupin in zaključili za državo tako potrebno posojilo. Todejstvo je znamenje dviga našega kredita v inozemstvu in zaupanja v naš finančni in splošni položaj. In če bi ne bilo nepremišljene in lahko se reče tudi veleizdajalske akcije iz države same, da se ji je v poslednjem trenutku posrečilo vreči tečaje naših papirjev v inozem-

stvu, bi skupina, ki je sprejela i obveznost in pogoje emisije prve tranše, to tudi izvršila in bi država že čutila blagodat te olajšave.

Ni le govorica, da smo na vseh koncih štedili in skrbeli, da se ne razsipa narodni denar. S težko borbo smo izključili partizansko vpokojenje uradnikov, še mladih in sposobnih, zmanjšali smo nepotrebno število uradnikov, strogo smo vodili račune o državnih dobavah in vseh državnih izdatkih. Posrečilo se je, da je naš finančni položaj ostal tako stalen, da se ni poznala trajna gospodarska kriza, ki se je ves ta čas v najrazličnejših oblikah pojavljala.

Wilfan napada Društvo narodov

Otvoritev manjšinskega kongresa v Ženevi

v Ženeva, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Danes je bil v Ženevi odprt IV. evropski kongres narodnih manjšin. Prišlo je 70 zastopnikov od več kot 30 manjšinskih skupin iz raznih držav. Predsednik je dr. Wilfan iz Trsta, ki je v otvoritvenem govoru izjavil, da je kongres vedno smatral za nujno nalogo, da se ustvari zaupno razmerje med Društvom narodov in med narodi, posebno pa narodnimi manjšinami. Društvo narodov samo pa žalibog kaže nad vse vznemirljive znake, da ne razume svojih nalog v svojih lastnih vrstah. Na mesto zaupanja je stopilo vedno večje nezaupanje in zato se mora lojalno sodelovanje manjšin zaradi Društva narodov samega izpremeniti v kritiko. S stopitvijo v tuji državni skupnosti se manjšine popolnoma strinjajo, stopitev s tujo narodno skupnostjo pa morajo odločno odklanjati. Dr. Wilfan je zelo ostro govoril proti tendenci asimiliranja. Z obžalovanjem se mora ugotoviti, da se upanje manjšin v manjšinske oddelke Društva narodov nikakor ni izpolnilo. Zastopal je stališče, da ustanovi samostojna manjšinska ko-

misija pri Društvu narodov, ker se niti Svet Društva narodov niti uprava Društva narodov iz čisto tehniških vzrokov ne moreta zadostno pečati z manjšinskimi vprašanji. V enakem smislu so se izjavili tudi drugi govorniki, in sicer delegat katalonske manjšine v Španiji, madžarski poslanec v češkoslovaškem parlamentu dr. Szűllő, zastopniki judovskih manjšin in nemški poslanec iz Letonske.

Kongresa se udeležuje zastopstvo 35 milijonov narodnih manjšin, ki pripadajo 14 državam in 12 narodnostim. Prvikrat so navzoči Ukrajinci in Belorusi iz Poljske ter Bolgari iz Rumunije. Manjšine, ki so pri prejšnjem zasedanju zapustile kongres, in sicer Danci, Poljaki in lužiški Srbi v Nemčiji ter Slovenci in Hrvatje v Avstriji, so se z vodstvom kongresa sporazumele, tako da je kongres enoten. Dr. Wilfanov govor nosi znake tega sporazuma. Kongres ima obširen program in zahteva med drugim tudi ustanovitev posebnega instituta, ki bo manjšinsko vprašanje znanstveno raziskoval.

Poincare popušča Nemčiji

v Berlin, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Vaš dopisnik lahko poroča o pariških razgovorih dr. Stresemanna s Poincarejem. Treba je poudariti, da se tudi Poincare načelno več ne protivi predčasni izpraznitvi Porenja, da hoče razpravljati o izpraznitvi in delovati na to, da se ostali vojni dolгови čimprej poravnajo. Tozadevni prvi razgovori naj se v prvi vrsti začne v Ženevi med Müllerjem in Briandom. Poincare je dal vedeti, da je pripravljen pristati tudi na takojšnjo delno izpraznitev Porenja, če Nemčija 1. takojšnje izpraznitve druge črte ne bo smatrala za precedenčni slučaj za celotno izpraznitev in če 2. načelno pristane na to, da se izpraznitev tretje črte smatra za likvidacijo vojne politike, da je torej tudi v zvezi z rešitvijo vprašanja dolgov. Francija zahteva torej za izpraznitev tretje črte odškodnino finančne narave, jamstva za Dawesova plačila in razčiščenje vprašanja mednarodnih dolgov, ki je koncem koncev odvisno od Amerike. Vašemu dopisniku se je zatrejalo, da stremi Francija ravno v tem pogledu po posredovalni vlogi Nemčije v Washingtonu.

v Pariz, 29. avg. (Tel. »Slov.«) »Petit Parisien« doznava z merodajnega nemškega me-

sta, da je dr. Stresemann v svojem poročilu o razgovoru s Poincarejem zagotovil, da je sedaj tudi s francoskim ministrskim predsednikom mogoča plodna razprava. V pariških razgovorih so se dotaknili zveze, ki obstoja med vprašanji Porenja, vojne odškodnine in ostalimi evropskimi vprašanji. Oba državnika sta sestavila konkretne predloge in protipredloge, pri čemer se je seveda Poincare omejil na to, da je izrazil samo svoje osebne nazore. V »Populaire« se je voditelj socialistov Leon Blum izjavil za takojšnjo izpraznitev Porenja in izrazil, da je brezmi-selno, če se ne bi po podpisu mirovne pogodbe odpravili zadnji sledovi bivše vojne.

Diplomati v Baden-Badnu.

v Baden-Baden, 29. avgusta. (Tel. »Slov.«) Nemška delegacija za Ženevo je danes na potovanju prispela semkaj z državnim tajnikom Schubertom. Schubert je imel razgovor z dr. Stresemannom v njegovem hotelu. Razgovoru je prisostvoval tudi zdravnik, ker se mora dr. Stresemann zelo čuvati vsakega napora. V nedeljo pričakujejo na potovanju skozi Baden-Baden tudi državnega kanclerja Müllerja.

Zbirajo se nasprotniki Ahmeda bega

r Belgrad, 29. avgusta. (Tel. »Slov.«) Poslednje dni se v zvezi s kronanjem Ahmed beg Zoga občuti živahno gibanje med tujkajšnjimi albanskimi emigranti. Zaradi tega je policija postala pozorna posebno na tiste, ki so ji že od nekdaj sumljivi. Policiji je tudi javljeno, da je albanska emigracija iz Italije, večinoma pa iz Dunaja, poslala več svojih emisarjev, da preko naše države pridejo v Albanijo, da tam zanetijo, če mogoče, revolucionarno gibanje oziroma so ti emigranti imeli posebne misije. Policija je dva taka, ki sta bila najbolj sumljiva, aretirala. Eden je izjavil, da se imenuje Sava Simić, pozneje pa je priznal, da je Albanec in da je prišel z Dunaja. Pri njem so našli tudi orožje. Drugi aretiranec, ki se imenuje Derviš Ismail, je prispel iz Italije ter je izjavil, da je dijak. Z ozirom na razne sumljive okolnosti, bosta pridržana v zaporu. Policija vodi energično preiskavo.

v Tirana, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bila druga seja ustavodajne skupščine, ki je odobrila poročilo odbora za pregled manda-

Države pristopajo h Kellogu

v Atene, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Grška vlada bo danes pooblastila svojega poslanika v Washingtonu, da izjavi, da Grška pristopa h Kellogovi pogodbi.

v Budimpešta, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Ameriški poslanik je včeraj predložil madžarski vladi povabilo, da pristopi h Kellogovi pogodbi.

v Moskva, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Ni verjetno, da bo Rusija podpisala Kellogovo pogodbo. Iz listov se da posneti, da se bo Rusija zadovoljila s svojo diplomatično zmago, katero je dosegla z dejstvom, da je bila Rusija povabljen k podpisu, da pa bo svoj podpis odrekla. Listi izjavljajo, da se 27. avgust ne more slaviti kot dan miru, temveč je dan svarila pred

seku. Ogenj je nastal na zadnji strani poslopja. Prve plamene so opazili kmetje, ki so šli jutraj na delo. Na kraj požara so takoj prihiteli vojniki iz domače vojašnice in se lotili gašenja. Ogenj se je naglo širil, podpiral ga je še veter. V nevarnosti so bila tudi bližnja poslopja. Ko so prihiteli ognjegasci iz Trsta, se je udrla streha. Njihovo delovanje se je omejilo na to, da preprečijo razširjenje požara na bližnje hiše. V popoldanskih urah se je posrečilo ogenj popolnoma pogasiti. Poslopje je pogorelo do tal. Škoda znaša okoli 50.000 lir. Pred časom je ogenj uničil prvo polovico poslopja, sedaj pa je požar uničil še ostalo polovico, v kateri je bila majhna gledališka dvorana. Zgorel je oder in tudi klavir, ki se je nahajal v dvorani. Na Prosek je dospel tržaški podestast, senator Pitacco kot predsednik društva »Lega nazionale«. Po za-trditlu tržaškega časopisja gre za političen zločin, oizroma napad. Otroškemu vrtcu je bilo dodeljeno tudi okrevališče.

Nova podzemeljska jama

e Trst, 29. avg. (Tel. »Slov.«) V Gabrovici pri Zgoniku na Krasu so odprli danes novo podzemeljsko jama, ki ima velikost srednje velike cerkve. Jama je polna lepih stalagmitov, izmed katerih segajo nekateri v višino 2 in pol metra. Sodi se, da je jama stara okrog 30.000 let. Izpod stropa vise lepi zastori. Drugi kapniki imajo obliko glav, ki jih je ljudstvo že krstilo z imeni raznih svetnikov. Jamo so odkrili v soboto, ko so v kamnolomu posestnika Ivana Petelina iz Zgonika lomili kamenje.

Parlamentarci so se razšli

v Berlin, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Na medparlamentarni konferenci so se danes sestale še razne komisije in pa svet medparlamentarne zveze. V svetu so obravnavali vprašanje, kdaj in kje naj se sestane prihodnja medparlamentarna konferenca. Sklenilo se je, da se prihodnja konferenca sestane šele po dveh letih, da se more dnevni red bolje pripraviti. Kraj prihodnje konference bo eno izmed glavnih mest Češkoslovaške, Rumunije ali Madjarske. Med tem časom naj se skuša doseči sodelovanje z medparlamentarnim odsekom v Ženevi.

Politična beležnica

NOVA AFERA S SLAVENSKO BANKO.

Prejeli smo: Velečenjeni gospod urednik! Z ozirom na članek »Nova afera s Slavensko banko« v Vašem cenjenem listu z dne 28. avgusta t. l. Vas prosim, da blagovolite vzeti na znanje, da vprašanje dolga »Jugoštampe« še ni definitivno rešeno. Pri definitivni rešitvi pa bodo, kakor tudi sicer, merodajni edinole interesi upnikov Slavenske banke in zakon. Z odličnim spoštovanjem Upravitelj konkurzne mase Slavenske banke d. d. Zagreb: Ivica Kovačević

Boli jih, boli. Pred 14 dnevi je g. Pribičević napravil poklon g. nadškofu dr. Baueru in ga povabil v politiko KDK. Dobil jo je po nosu. Pretresli so se mu možgani in v tisti zmedenosti je povedal resnico, da SLS in dr. Korošec delata politiko na svojo pest in ta politika s cerkvijo samo nima nobene zveze. Za to izjavo je pa zopet dobil po nosu od »Jutrac«. Nerodna reč, kakor se izmišliš, ne pade prav. No in sedaj je Pribičević poskusil s tretje strani in je na Bledu dejal, da dr. Korošec dela zato tako politiko, da bi se pravoslavlci in katoliki čim huje sprli med seboj. To, da je interes rimskega klerikalizma. »Jutro« zopet piše o poslovnih klerikalcih in brani vero. Zagrebški »slobodarski« tisk pa priobčuje »papeževe želje«, naj se jugoslovanska duhovščina ne vtika preveč v politiko. — To niso samo kisle kumare, ampak pristna pokvarjena kislina iz vinogradov KDK. Še za jesih ta pijača več ne bo, g. Pribičević.

Hmelj v Nürnbergu.

v Nürnberg, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Dovoz hmelja 110 bal. Promet 40 bal. Cena tržnega hmelja je znašala 120-160 mark, Hallertauer 200—240, tetnanskega 240—245. Tendence nespremenjena.

KOVINE

v London, 29. avg. (Tel. »Slov.«) Baker: tendenca mirna, Standard kasa 62.4357—62.5, tri mesece 62.8125—62.875, Settl 67.5, Elektrolid 68.75 do 69.25, Best Selected 65.25—66.5, Strong Selected 94, Elektro Wirebars 69.25. Cink: tendenca stalna, Standard kasa 205.625—209.75, tri mesece 209.75, Banka 216.75, Straits 212.75. Svinec: tendenca stalna, inozemski prompt 22.125, tuj 21.875, Settl 22.125. Cink: tendenca čvrsta, navadni prompt 24.75, uji 24.75, Settl 24.75. Aluminij: tuzemski 95, inozemski 100. Antimon regulus: 59.5 do 60. Živo srebro: 23—23.5. Platina: 17, Wolfram 16.125. Nikel: tuzemski 175, inozemski 175. Bela pločevina 18.125. Cleveland lito železo III.: 66. Srebro: 26.875, na dobavo 27.33. Zlato: 84.11.5.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, morda krajevne nevihte, temperatura malo izpremenjena.

Novosadska vremenska napoved. Tiho, vedro in lepo. Severnozpadni vetrovi. V severnih krajih bo malo dežja. Temperatura se bo nekoliko znižala.

Tržaška vremenska napoved. Sibirski vetrovi. Nebo povečini jasno. Temperatura 23—32. Morje nekoliko nemirno.

Otroški vrtci gore

ž Trst, 29. avgusta. (Tel. »Slov.«) Danes okoli 4. ure jutraj je izbruhnil ogenj v otroškem vrtcu društva »Lega nazionale« na Pro-

Tako se je Werner popolnoma spravi
Bogom in svetom. Nekega tihega večera
umrl. Pokojno je zaspal v mojem naročju.
Na njegovem grobu so peli izmenoma
šolski otroci in tovariši iz okolice, tako kot
prav in običaj pri — pogrebu učitelja.

(Iz nemščine prevel J. I.)

Kaj je novega

Na Mali Šmaren v Ljubljano!

Priprave za veliko narodno manifestacijo v prid našim zatiranim bratom, ki se bo vršila na praznik Malega Smarna v naši slovenski prestolnici, so v polnem teku. Pod okriljem naše splošne narodnoobrambene organizacije, »Jugoslovanske Matice«, se zbirajo zastopnice in zastopniki sodelujočih organizacij in društev, med njimi tudi zastopnice Krščansko-socialne zveze, da si razdele ogromno delo, ki ga zahteva prireditev v tako velikem obsegu, v kakršnem je zasnovana le-ta. Gre predvsem za organizacijo nabiranja prispevkov, za katero se bo te dni sestavil poseben ženski odsek, ki si bo razdelil to ne ravno prijetno delo, s katerim prične že prihodnji ponedeljek. Zato danes ponovno naprošamo vse tiste, pri katerih se bodo zgledale požrtvovalne geste in gospodične nabiralke, da jim poleg ljubeznivega sprejema pripravijo tudi čim izdatnejšo — »popotnico«.

Nadaljnje pripravljeno delo se vrti okoli ureditve in oskrbovanja paviljonov za jestvine, pijačo, slaščice, igrače, prodajo raznovrstnih predmetov v narodnoobrambene namene, narodnih kolkov, znakov, razglednic in drugih takih stvari. Pevska in glasbena društva, ki so se priglasila za sodelovanje in se jim je med drugimi priključilo tudi glasbeno društvo »Sloga«, ki bo koncertiralo že dopoldne v »Zvezdi«, se ravno tako pripravljajo za nastop in bomo ob primernem času objavili podrobnejši spored vsakega posebej.

Kakor se je že omenjalo, se bodo dopoldne vršile na Kongresnem trgu raznovrstne tekme. Za kolesarje bo »polževska dirka« gotovo »atrakcija prve vrste«, da govorimo »strokovno«, za naše malčke pa tekmovalno »sekiro«. Sodeč po ogromnem številu »sekiro«, s katerimi dirka naša nadbudna mladina po najboljdenih ljubljanskih ulicah in izprehajališčih, cenimo, da bo udeležba pri tej tekmi tudi ogromna in še tem ogornejša, ko bodo vabile k tekmi zelo lepe nagrade. Ker so pa »sekiro« zelo v čisti tudi v naših podeželskih krajih, pričakujemo tekmovalcev tudi »od zunaj«, kar bo tekmo gotovo le še povzdignilo. Priporočamo torej vsem tistim, ki se nameravajo potegovati za »prvaka na sekiro«, da vse do Malega Smarna pridno »trenirajo«, toda kolikor le mogoče ne ravno po šelenburgovi in drugih takih ulicah.

Udeležba iz podeželskih krajev bo, kakor smo že omenjali, zaradi istočasnega jesenskega velesejma gotovo zelo velika že sama po sebi, toda vendar bi še prosili vse tiste vplivnejše ljudi, ki navadno organizirajo skupne posete velesejma, da bi opozarjali že sedaj, pa tudi pozneje v Ljubljani svoje izletniške skupine na veliki pomen in pomembni namen te prireditve v prid našim zatiranim bratom, da bi si, če le mogoče, izbrali za izlet v Ljubljano dan Malega Smarna in tako z ogledovanjem velesejma združili tudi udeležbo pri tej prireditvi. Tistim, ki bi v svojem domačem kraju pri ljudeh, ki ne pridejo tistega dne v našo prestolnico, nabrali kake prispevke v naše narodnoobrambene namene in bi jih ob tej priliki izročili »Jugoslovanski Matici« ter tako povečali gnotni uspeh prireditve, bi bili seveda še prav posebej hvaležni. Stori torej vsak, kar more, da bo končni uspeh tem boljši!

KOLENDAR

Četrtek, 30. avgusta: Roza Limanska, Feliks (Srečko).

ZGODOVINSKI DNEVI

30. avgusta: 1916 je Turčija napovedala vojno Romuniji. — 1856 je umrl John Ross, najditelj magnetičnega severnega tečaja. — 1910 je umrl zgodovinski slikar Fr. W. Stefens.

★ Narodno romanje k Sv. Jožefu nad Celjem. Za to romanje dovoljeni 50 odstotni popust na železnica velja od 30. avgusta do 5. septembra za vse vlake in na vseh progah državnih železnic. Izkaznice izdaja pisarna Slovenske Straže na Poljanskem nasipu št. 10 v Ljubljani proti plačilu 5 Din.

★ Nagrobno cvetje kraljice Marije. V Škofji Loki je te dni zatisnili za vedno oči mlada 12letna Lidija Kaleari. Zadnja želja ji je bila, naj po njeni smrti poprosijo kraljico Marijo, da ji na njen grob položi svojega cvetja. Deklica je namreč obdržala kraljico v spominu še iz leta 1922, ko se je le-ta vozila skozi Škofjo Loko in ji je ob tisti priliki mala Lidija izročila kito cvetja v pozdrav. Zelo male pokojnice so sporočili na Bled in res se je Nj. Vel. kraljica odzvala in poslala roditeljem šopek ciklamen, ki jih je sama v ta namen natrgala v gozdu. Sporočila je, da naj to cvetje dajo deklici v krsto, dočim ji je k pogrebu prinesel kito belih rož sam odposlanec kraljice Marije, višji oficir dravske divizije v Ljubljani. V imenu kraljice jih je položil na sveži grob male Lidije.

★ Povratek zagrebskega župana. Zagreb-mestni župan ing. Heinzel, ki je dalj časa bival v Nemčiji, se je v torek povrnil domov v Zagreb. Po povratku si je najprej ogledal pogorišče Seljaškega doma.

★ Zagrebški velesejem. Zagrebški časopisi so ž njim zadovoljni in pravijo, da je obisk prav številen. Te dni bodo življenje na velesejmu tudi filmali in bodo dotične produkcije združili z drugimi iz zagrebskega življenja, ki bodo tako skupno tvorile film »Zagreb 1928. leta«.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Roza Armbruster, modistka iz Maribora; Pavel Marušič, posestnik iz Maribora; Alojz Schneider, kapetan I. razr. iz St. Ilja, in Anton Novak, mehanik iz Maribora.

★ Odkritje spominske plošče lani v kamniških planinah ponesrečenemu Avgustu Prohinarju se bo vršilo v nedeljo dne 2. septembra na kraju nesreče. Kraj leži pod Brano, uro hoda iz Kamniške Bistrice, 10 m nad potjo na Kamniško sedlo. Ob 10 dop. bo v Kamniški Bistrici sv. maša, nato gredo udeleženci na kraj spominskega slavlja, kjer bo takoj izvršena slovesnost in blagoslovitev plošče, tako da bo vse končano že okrog 12. ure. Ploščo so pokojnemu planincu, ki je ponesrečil malo časa pred svojo poroko pri trganju planik, nabavili in postavili njegovi planinski prijatelji iz Kamnika. Vabimo vse planince, da se lepe slavnosti udeležijo. Turistovski vlak iz Ljubljane v Kamnik omogoča udeležitev tudi vsem zunanjim udeležencem, ker je vsak lahko do 10. ure v Bistrici. V slučaju zelo slabega vremena se vrši odkritje prihodnjo nedeljo.

★ Odpiranje trgovin ob nedeljah na deželi. Pišejo nam: Nova odredba vel. župana z dne 8. julija 1928 določa, da smejo biti ob nedeljah trgovine odprte dve uri dopoldne. V krškem okraju so odprte od 8. do 10. ure, kar je zelo neprilичno. Jutranja služba božja mine ob 7. ljudje morajo čakati celo uro, da si na kupijo vsakdanjih potrebščin. Med tednom nimajo časa, pa so tudi zelo oddaljeni pogosto od trgovin. Nujno potrebno je, da se naredba v toliko izpremeni, da bodo trgovine odprte od 7—9. mesto od 8—10.

★ Radio-oddajno postajo v Domžalah si bodo danes dopoldne ogledali častniki, predavatelji in sodelujoči umetniki. Odhod iz Ljubljane gl. kolodvor 14.08. Ker bo začela postaja s 1. sept. z rednim poskusnim programom, zato je vstop v oddajno postajo posled prepovedan. Kdor si bo želel ogledati postajo, si mora preskrbeti dovolilnico od Radio-Ljubljane, katera se bo izdajala le večjim skupinam.

★ Dražba lova Luče v Gornjegrajskem okraju se ne vrši 6. septembra, kakor se je prvotno pomotoma poročalo, ampak šele dne 6. oktobra.

★ Visokošolcem in abiturientom. Odbor Slovenske dijaške zadruge obvešča vse dijake, ki nameravajo nadaljevati svoje studije v Pragi, da se lahko obrnejo do Zadruga glede vseh potrebnih pojasnil in podatkov, ki se tičejo studija in življenja v tem mestu. Naslov: Slovenska dijaška zadruga, Praha III., Akademický dum, CSR. Za časa počitnic pa daje pojasnila Miroslav Grzinič — cand. ing., Kamnik.

★ Narodna slavnost v Nevesinju. V Hercegovini se nahaja majhno mesto Nevesinje, ki je znano po svojem svoječasnem puntu. Pretekli dne se je vršila obletnica tega punta, ki je znan tudi kot »nevesinjska puška«, obenem pa se je na svečan način odkril spomenik pok. kralju Petru Osvoboditelju. Slavnosti, ki ji je prisostvoval tudi kraljev odposlanec general Čadjevič, zastopnik vlade, dr. Andrič, moslavski veliki župan, ter mnogoštevilne delegacije raznih nacionalnih društev iz Bosne, Hercegovine in Črne gore, se je udeležilo do 10.000 ljudi. Posebno pozornost je vzbujalo 150 starcev, ki so se slabotni v sprejeto komaj pomikali naprej, kateri so bili v omenjenem puntu sami sodelovali. Med odkritjem spomenika je nad mestom krožilo več aeroplanov, ki so spuščali dolji spominske letake.

★ Znižana vožnja za Sarajevo. O priliki proslave 25letnice društva Gajret, ki se vrši dne 5. 6. in 7. septembra t. l., je dovolila železniška uprava 75% popust za udeležnike teh svečanosti, in sicer na ta način, da se kupi pri vožnji tja polovico vozne karte, ki velja tudi za povratek. Prireditve bodo zelo zanimive, ker bodo imeli posetniki priliko ogledati si živopisne narodne noše južnih krajev naše domovine. — Informacije daje »Putnik«, d. d. v Ljubljani (palača Ljubljanske Kreditne banke).

★ Velike poverebe v Osijeku. Te dni je osješka policija dobila prijavo o veliki poverbi pri trdki Radanovič in drug. Blagajnik trdke, Stevo Kosanovič, je nenadoma iz službe izostal, ter je se takoj opazilo in postalo sumljivo, zlasti še, ko blagajnika niti v njegovem stanovanju niso našli. Poklicali so ključavničarja, ki je s silo odprl trdkino blagajno. Pri tej priliki so ugotovili, da je blagajna popolnoma prazna, da bi moralo biti v njej okoli 35.000 Din. Še isti dan je policija dobila podobno prijavo, in sicer od poštnega ravateljstva. Tam je pripravnik Nikola Jeličič oškodoval državno blagajno za okoli 200.000 Din. Zvedelo se je, da sta bila Kosanovič in Jeličič zelo intimna prijatelja, ter sta tudi skupno iz Osijeka pobegnila v avtu. Domneva se, da sta te poverebe izvršila skupaj. Oba sta namreč skupno stanovala in skupno tudi »lumpala«, ter pri tem mnogo trošila. Zlasti mnogo sta zapravila v družbi raznih žensk. Ena izmed teh je na policiji povedala, da je videla zadnji čas pri Jeličiču cel šop bankovcev tisočakov. Policija je za pobeglima zločincema razpisala tiralice.

★ Strašen umor v Liki. Orožništvo v Karlovcu je izvedelo, da se v bližini Vojnica nahaja v nekem potoku mrtvo truplo brez glave. Pri preiskavi se je dognalo, da je umorjeni kmet Stefan Knežević, umoril pa ga je občinski blagajnik Ivan Bohara, ter ga potem zagnal v potok, ko mu je prej odrezal

glavo. Morilec je izjavil, da je dejanje storil po nagovoru žene pokojnika. Morilec in zločinski ženo so zaprli.

★ Velik gozdni požar. V Petrovi gori blizu Karlovca je požar uničil veliko množino suhega lesa, ki je bil v skladih naložen poleg tamkajšnje industrijske železnice. Zgorelo je skupaj 9000 kubičnih metrov polen v vrednosti 900.000 Din. Požar je nastal valed suše in silne vročine, ki še vedno vlada po vsem Krasu. Ogenj je gasilo skozi celo noč čez 400 delavcev.

★ Tifus v Dalmaciji. V Zadru in okolici se zadnje čase močno širi tifus. Bolezen se širi tudi v ostale kraje po Dalmaciji. V biogradske okolici (Biograd na morju) se je pojavilo 11 slučajev tifusa ter sta dve osebi na posledicah že umrli.

★ Falzifikatorji stodinarskih bankovcev. V Subotici so te dni prišli na sled večji družbi, ki je ponarejala bankovce po 100 Din. Orožniški narednik v Starem Bečeju je dva ponarejalca izmed družbe zalotil ravno pri delu. Takoj jih je aretirjal in sta pod teže okolnosti pač morala svoje dejanje priznati. Izročili so ju sodišču.

★ Stari znani antikvarijat Giontini na Mesnem trgu in prodajalno s pisarniškim in šolskim potrebščinami je prevzela in vodi kot svojo podružnico Nova založba v Ljubljani. Nudi prav tako prvovrstno in trgovsko solidno blago kot glavna prodajalna na Kongresnem trgu. Za začetek šole sta se knjigarna in antikvarijat nanovo preuredila.

★ Šolske knjige za vse srednje, trgovske, mešanske in osnovne šole se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Vsak dijak dobi pri nakupu knjig kot nameček črtan ali nečrtan šolski zvezek primerne debelosti, pri večjem skupščku tudi leposlovno knjigo.

★ Seznami učnih knjig za vse srednje šole in učiteljstva bodo prve dni septembra brezplačno dobili v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ Drž. učna delavnica za košarstvo v Radovljici sprejema dnevno učence. Redni pouk se prične kot na srednjih šolah. Izučeni delavci preskrbi zavod delo in zaslužek.

★ Pri poapnenju arterij možgan in srca se z dnevno uporabo male množice naravne »Franz-Josef«-grenčice doseže odvajanje brez večjega napora. Znameniti učitelji klinik za notranje zdravljenje so dosegli s »Franz-Josef«-vodo najboljše uspehe za čiščenje črev cel pri polstarnah ohromelih bolnikih. Dohva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

DIJAK BREZ DIJAŠKEGA KOLENDARJA — OBRTNIK BREZ ORODJA

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARNA

Drevi imata službo: Bohine na Rimske cesti in Levstek na Resljevi cesti.

○ V nedeljo v Jakopičev paviljon! Tam se ob enajstih otvori umetniška razstava naše najmlajše kiparske in slikarske generacije, katero zastopajo Miha Maleš, Niko Pirnat, Marija Pregelj, Janez Mežan, Olaf Globočnik in Franc Pavlovec. Z malimi izjemami ti doslej še niso doma razstavljali, zato ne zamudite priti ob tej priliki gledat njihova dela.

○ Češkoslovaška družina. Po desetletnem plodnem delovanju odhaja v Prago naš sodelavec g. Skrušny. Poslovilni večer je v soboto, 1. septembra v »Zvezdi«.

○ Umrl je Jožef Kavčič, kleparski pomočnik, na Krakovskem nasipu št. 10. Pogreb bo danes ob treh popoldne.

○ Promenadni koncert Nar. železničarskega glasbenega društva »Sloga« v Zvezdi se bo vršil danes ob pol osmih zvečer. Dirigent g. H. Svetel. Spored: 1. Uvodna koračnica; 2. Smetana: Slavnostna predigra; 3. Blodek: Potpuri iz opere v Vodnjaku; 4. Nedbah: Valček iz operete Poljska kri; 5. Smetana: Potpuri iz opere Poljub; 6. Sebek: Zbor dervisev, orientalska scena; 7. Zaključna koračnica.

○ Legitimacije za obisk jesenskega velesejma »Ljubljana v jesen« od 1. do 10. septembra 1928 so že v prodaji. Dobe se po 30 Din pri vseh večjih denarnih zavodih, županstvih, raznih društvih in v Ljubljani pri sledečih trdkah: Putnik, Dunajska cesta, Josip Zidar, Dunajska cesta, Obrtna banka, Jugoslovanska banka, Jadransko-podunavska banka, Zadruga gospodarska banka, Prva hrvatska štedionica, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska banka, Kreditni zavod za trgovino in obrt, Aloma Company, Zadruga banka, Brezalkoholna produkcija, Poljanski nasip, Kmetijska družba za Slovenijo, Komercijalna banka, Posredovalec, Sv. Petra cesta. Zavodi, trafike itd., ki teh legitimacij še nimajo v razpečevanju, pa jih žele prodajati, naj se takoj obrnejo na Urad velesejma v Ljubljani. Občinstvu priporočamo, da se poslužijo te udobne prilike in si nabavijo legitimacije že v prodaji, da se ne bo treba naslavljal ob času prireditve pri sejskih blagajnah.

○ Ponesrečeni sluga trdke Bar, g. Ludovik Križnar, o katerem smo poročali, da je preteklo nedeljo na postaji Šmarje-Sap padel po nesreči pod vlak, je včeraj v bolnici, kjer so mu bili amputirali povoženo nogo, umrl.

○ Občni zbor ljubljanske sekeije združenja drogistov se vrši v soboto 8. septembra ob

10 dopoldne v hotelu »Union« (dvorana v rožah). Prosimo točno in polnoštevilno!

○ Dr. Baumgarten ne ordinira do dne 23. septembra.

○ Zgubil se je šop ključev. Odda se v trafiki Blaž na Dunajski cesti 12 proti nagrad 200 Din.

Zobozdravnik

dr. Jos. Tavčar

se 1. septembra preseli in ordinira
Gledališka ulica 4., pritličje
(nasproti opernega gledališča)

Maribor

IZ MARIBORSKEGA OBLASTNEGA ODBORA.

Prehranjevalna akcija za Prekmurje.

Na seji dne 28. t. m. se je razpravljalo o nekaterih personalnih zadevah in o prehranjevalni akciji za Prekmurje.

Iz Prekmurja se je oglasilo 1100 prošnikov, ki prosijo za okroglo 40 vagonov pšenice, 38 vagonov rži, 3 vagona koruze. Večja polovica pšenice in rži je za seme. Posojilo se je najelo pri južnoštajerski posojilnici v Celju. Posojilo posreduje obl. odbor in ga daje po 6 odstotkov na 10-letno odplačevanje. Previšek procentov pada na račun obl. skupščine mariborske. Semensko blago se bo delilo do 10. IX. na kolodvoru v Murški Soboti in Puconcih, deloma pa na veleposestvih v Prekmurju. Ker je toča uničila tudi poslopja, bo dajala obl. skupščina tudi posojilo pod istimi pogoji kakor za žito. Vsak mora podpisati zadolžnico, prej pa se priglasi a posebnim spisom svojega gospodarskega položaja, za kar mu garantira občina in dva posestnika.

Cela akcija se je malo zadržala, ker je bilo upati, da bo država dala kako pomoč. — Organizacijo prehranjevalne akcije je kakor znano sklenila mariborska oblastna skupščina dne 21. julija.

□ Naši Westfalci. Pa so se vrnili s Pohorja zagoreli, zdravi in zadovoljni. Kako bi pa tudi ne bili! 13 dni so bili zgoraj pri Sv. Martinu, delali so izlete v bližino in daljno okolico — k Arehu, Mariborski koči, Auerbergove gozdove itd. — kopalji so se. In izredno dobro hrano so imeli pri Korenu. Jutraj dobro kavo in kruh, ob desetih kruh s surovim maslom, medom in marmelado — ta jim najbolj ugaja! — za obed juho z mesom in dvema prikuhami in včasih celo močnato jed, popoldne mleko in kruh, zvečer pa lahko in tečno večerjo. Posebno v slast so jim šle pohorske »gibanice« in pa žganci. In čisto naravno, ko so se vrnili v Maribor, jih je upravitelj oblastnega Dečjega doma stehal in pokazalo se je le, da so prav vsi gor vzeli in trije kar za 2 in pol kg — tekmo 13 dni! Takega presenetljivega uspeha ni pokazala niti mestna terijalna kolonija na Pohorju! Gospod upravitelj Dimnik jih je naučil šest slovenskih pesmic. Pojo sploh prav radi, posebno pa »Gor čez jezero« in pa »Na planinah solnce sije...« Ce je bilo deževno vreme so se v šmartinski kaplaniji učili malo domovinoznanstva. Zdjaj vestfalci malčki vedo n. pr. da ni Gradec glavno mesto Jugoslavije, kar jim je bogsigavednik ubil v glavo. In tudi tega se zavedajo, da niso v Avstriji, ampak v Jugoslaviji. Ko so namreč prišli k nam, so govorili samo o Oesterreich. In tudi slovenščina se jim razpleta prav hitro. Lepo pozdravljajo in nagovarjajo. Mali Janko V. — virtuoz na glasovir — se je kaj hitro sprijaznil z g. župnikom pri sv. Martinu in bil pogostokrat pri njem v gostih. Čudno; O domotožju pa ne duha ne sluha! In celo k sorodnikom, ki se javljajo, ne marajo! Rajši so v Dečjem domu, ker imajo tukaj družbo. V Mariboru ostanejo do 13. septembra, nakar se vrnejo domov preko Dravograda.

□ Gradbena dovoljenja so dobili na zadnji seji mestnega sveta: G. Smerdu za zgradbo pritlične stanovanjske hiše na Radvanjski cesti, g. Vreček za ureditev mesnice na Betnavski cesti, mehanik g. Gustinčič za preureditev poslovnih prostorov v Tattenbachovi ulici in g. Božič za preureditev gospodarske poslopja na Tržaški cesti.

□ Razstava goveje živine bo dne 4. septembra na mariborskem sejmišču. Razstava se vrši po sklepu in s središči mariborskega Okrajnega zastopa in Oblastnega odbora mariborske oblasti. Razstavljena bodo goveda marijadvorske in pingavske pasme. Prilika bo tudi za nakup lepih piemenskih živali. Vsakdo, ki se zanima za našo živinorejo, se bo gotovo udeležil te prireditve, ki je po 26. letih prva v Mariboru in ki obeta biti prav dobra.

□ Konjska dirka bo v nedeljo dne 2. septembra ob 15. uri. Prijave so zelo lepo izpadle. Konkurenca bo precejšnja. Doslej je prijavljenih za dirko 27 konjev. Tudi dirka preko zaprek je na sporedu, kar bo občinstvo v prav posebni meri zanimalo.

□ Čebelarjem! G. šolski upravitelj Lukman bo imel v soboto dne 8. septembra ob 10. uri dopoldne na III. deški šoli Ruška cesta zanimivo predavanje, ki bo združeno s kuhanjem voska, kar bo zelo poučno. Kakor smo namreč izvedeli, naši čebelarji v mestu samem in okolici ne znajo ravnavati z voskom in ga gre na ta način prav veliko v izgubo. In da se to prepreči, to je namen temu poučnemu predavanju, združenemu s kratkim praktičnim navodilom o kuhanju voska.

□ Začetek šol. leta na IV. deški osnovni šoli v Mariboru v Samostanski ulici. — Vpisovanje se vrši 1. in 3. septembra v šolskih prostorih vsakokrat od 8. do 12. in od 14. do 16. ure. Šolski okoliš tvori del mesta na dravskem levem bregu zapadno črte Državni most — Glavni trg — Gosposka ulica — Park. Otroci iz mestnih tujih okolišev se sprejemajo le s pritrilom mestnega šolskega odbora. Otroci iz okoliških krajev se morejo sprejeti, ako predlože potrdilo mestnega magistra o vplačani šolnini 200 Din, oziroma odločbo kraj. šol. odbora, da so šolnine oproščeni. Dne 4. septembra se vrši ob 8. uri v stolnici začetna šol. sv. maša. Otroci se zbera na običajen način do tritretiri na 8. pred šolo. Dne 5. septembra ob 8. uri prične redni šol. pouk.

□ Avtobusni malheur. V torek zvečer se je sredi drž. mosta pripetila majhna nezgoda, razburjenja je bilo pa precej. Avtobusu, ki vozi v Studence, je počilo zadnje kolo — z oglušajočim treskom. Dame v avtobusu so se seveda močno prestrašile ob nemalem sunku v višino; saljivcem pa je bil dogodek povod za dobro zabeljene opazke. Seveda se je na mah nabralo vse polno občinstva, ki je prihitelo skupaj od vseh vetrov, čim se je preko mosta razlegel oglušajoč pok.

□ Smrtna kosa. Umrli sta: Manari pl. Neufeld Anton, steklarski mojster, star 48 let. Pogreb bo danes ob 16. uri na Pobrežju. — Sjejskal Karolina, zasebnica, stara 76 let. Pokojnica je mati g. podpolkovnika Stejskala, poveljnika mariborskega vojnega okrga. Pogreb bo danes ob 17. uri na pokopališču.

Senzacionalna svetovna iznajdba.

Vsaki človek mora iz svojega interesa pogledati in tako zvedeti kajje

„Gamma“

ki je razstavljena na Ljubljanskem velesejmu, Paviljon E.

Vsi na velesejmu v Paviljon E.!

Celje

Priloge za slovesno otvoritev orlovskega doma v Celju kažejo, da bo 16. september priložnost za številno orlovsko članstvo, temveč tudi obilno orlovskih prijateljev. Iskreno želimo, da bi zunanji skrbno pripravljeni program orlovskih svečanosti v Celju dne 16. septembra bil mogoča pridiga tisočim udeležencem, da je prijateljstvo in ljubezen do mladinske organizacije danes ne le katoliška temveč tudi slovenska dolžnost.

Ponočno razgrajanje in kvantanje se je zadnje tedne v Celju tako nevarno razpaslo, da smatramo za potrebno tudi tem potom opozoriti policijsko oblast, da nastopi z vso strogostjo zoper kalice nočnega miru. Tako nam javljajo stanovanjci z Mariborske ceste, da morajo skoro redno ponoči poslušati vpitje, prekanje in ogabno govorjenje pijanih elementov. Vse to sliši tudi deca in stanovanjci so prisiljeni, da v sredi soparne noči zapirajo okna, da obvarujejo deco pred poslušanjem pohujšljivih kvant. Prebivalci Mariborske ceste nujno prosijo, da se zaščiti pred ponočnjaki in pijanci in da se razgrajanje tako eksemplarično kaznuje, da jih bode minilo veselje do nočnega postopanja.

Zidani most. Tu je v nedeljo nenadoma preminula gospa Marija Klenovšek, mati sodnega predstojnika v Velikem Bečkercu, gospoda Karla Klenovška.

Člani podružnice Kmetijske družbe za Slovenijo v Celju so vabljani, da si ogledajo jubilejno kmetijsko razstavo, ki se vrši od 1. do 10. septembra na ljubljanskem velesejmu. Člani imajo pravico do polovične cene za nabavo legitimacije za vstop na sejmistično Ista legitimacija daje tudi pravico do polovične vožnje v Ljubljano in nazaj. Člani celjske podružnice dobe te legitimacije pri podružničnem blaginiku g. Gabersku v okoliškem občinskem uradu na Bregu.

Premog, drva, hoka, hovašvi premog in oglje — „ILIRIJA“
Vilharjeva cesta (za Gl. kol.), Kralja Petra tr. 28, Miklo-
šičeva cesta 4 — Telefon štev. 2830

Dopisi

Črnomelj

Priloge za proslavo 700 letnice ustanovitve prve belokranjske župnije v Črnomlju se bližajo h koncu. Bela Krajina kaže, da se zaveda, kolike važnosti je ta praznik za njo. Vse dela — vse se pripravlja. — Polovična vožnja je dovoljena pod navadnimi pogoji. — Orlovski nastop bo trajal le eno uro. Dolenjski odeski bodo imeli dovolj časa za na vlak, ki odhaja 16.40. — Orli naj pridejo v Črnomelj z dopoldanskim vlakom, ker bo ob 11 na črnomeljski postaji sprejem. — Skupni nastop 100 članske črnomeljske orlovske družine v treh skupinah bo nekaj nad vse zanimivega in krasnega. Skupine bodo predstavljale: I. Belokranjci v poganstvu, v sužnostih satanovi, v verigah greha. 2. Misionar oznanja Kristusov evangelij. 3. Zmaga krščanstva nad poganstvom. Naj ne bo Belokranjci, ki si ne bi ogledal tega nastopa! Pa tudi drugim ne bo žal! — Mednarodna telovadna vrsta Orlov in Ljubljane bo tudi nastopila.

Kranj

Meščanske šole torej še ne bomo dobili! Kako so se mnogi starši razveselili te novice, ki je prišla svoj čas v liste — a sedaj pa pred kratkim časom pride vest: ne bo nič! — Naši napredni občinski velmože bi imeli radi vsemogoče šole; ne vem, koliko razredno osnovno deško in dekliško (čeprav bi bilo po posameznih višjih razredih samo po par učencev), potem meščansko dekliško in še deško, čeprav je gimnazija tu, potem tkalsko šolo (samo puškarke ne marajo). Ampak stane naj to vse — nič ali pa malo! Kam pa boste dejali vse te šole? Novo šolsko poslopje — v katerem naj bo po mnenju nekaterih 60 do 70 sob! — se bo zidalo morebiti šele v štirih ali petih letih. To je naprednost in res pravem pomenu besede! — Da bi pa napravili dober načrt, dobili posojilo, začeli takoj zidati — to naši gospodi ne diši. Seveda, denarja pa je, da se pred »Narodnim domom« postavijo štirje novi električni kandelabri! Kajpada, »Narodni dom«! Sicer pravijo, da o dela »Olepeševalno društvo«; če je res, ima pa to društvo še drugod prilike udeleževati se! Z eno besedo, za vse drugo je denar, samo za šolo ga ni.

Prodaja starega mostišča. V terek se je ob desetih dopoldne zbralo v mestni hiši nekoliko reflektantov za nakup zemljišča, ki je ostalo od starega mostu. Pri dražbi je izdalil g. Heinrihar, lesni industrijalec iz Škofje Loke poslednjo ceno 140.000 za zemljišče, obsegajoče 893 kvadratnih metrov.

Št. Jernej na Dolenjskem

Umrli je gdč. Amalija Schulz v visoki starosti 83 let. V mukopolni bolezni je našla ljubno postrežbo in usmiljena srca pri dragih prijateljih na Draškovekem gradu pri Št. Jerneju na Dolenjskem. Bog jim stoterno povrni!

Kočevje

Namestitev. Na mesto umrlega kaplana gosp. Michela v Stari cerkvi pride te dni g. Karel Matkovič, dosedaj kaplan v Dobrovi.

Vprašanje tukajšnje mestne bolnice se je oni teden pretresalo v prostoru občinskega urada. Ankete so se udeležili gg. dr. Breclj in dr. Dolšak, podžupan Alojzij Kresal, ing. J. Biakupsky, ravnatelj A. Burgar, obl. poslanec E. Pich in kočevski zdravniki poleg drugih zastopnikov. G. dr. Breclj je pojasnil potrebo bolnice zlasti z ozirom na bodočnost mesta. Stroški bi prišli na 7 in pol milijona dinarjev, v katerih je vključen nakup prostora, gradnja in ureditev hiše, ki bi imela prostora za 130 do 150 postelj. Tukajšnje-mu odboru se naloži, da do oktobra vse potrebno ukrene in glede nakupa prostora in glede posojila.

Ponavljalni izpiti na tuk. gimnaziji so pri kraju; padlo jih je 8. — Šolska maša bo 4. sept.; naslednji dan se začne pouk.

Trbovlje

Ponovno vpisanje v gospodinsko šolo. Ker se ni oglasilo zadostno število deklet v gospodinsko šolo, se prijava podaljša do 5. septembra 1928. Učestalost se bodo tudi dekleta izpod 16 let starosti, seveda s primerno šolsko predizobrazbo. Prijave je treba poslati Društvu za varstvo otrok Trbovlje - Vode.

Predavanje na prostem o alkoholizmu. Preteklo nedeljo zvečer je na prostem v delavski koloniji »Polje« predaval g. prof. Pavlič o alkoholizmu. Kljub temu, da za to predavanje nihče ni vedel, se je v nekaj minutah nabralo več sto poslušalcev, ki so iznenadeni nad originalnim načinom predavanja, združenega s slikami, razlivo sledili izvajanjem g. predavatelja, ki je v jasni in jedrnatih besedah orisal pogubonosne posledice pijančevanja, obenem pa pokazal pota, kako se izogniti alkoholizmu, kar je v veliki zlasti za rudarja-trpina. Gosp. predavatelja, kateremu izrekamo na tem mestu našo prisrčno zahvalo za njegov trud, pa bi prosili, da bi še večkrat obiskal naše številne delavske kolonije in na ta način omogočil tudi delavskim ženam-materam, ki drugače vsled različnih družinskih razmer svojega doma ne morejo zapustiti, prisostvovati takim predavanjem.

Hrastnik

Otvoritev Doma na Dolu. Prihodnjo nedeljo se vrši slovesna otvoritev Društvenega doma na Dolu. Dopoldne ob pol desetih cerkveni govor in sv. maša, nato blagoslovitev Doma. Po blagoslovitvi prosvetno zborovanje. Govori med drugim narodni poslanec dr. Jos. Hohnjec. — Popoldne orlovsko telovadna akademija. Po akademiji bogat srečolov, šalijva pošta in licitacija. Pri prireditvi svira trboveljska rudarska godba. Občinsko stanovanjsko hišo so v Hrastniku v nedeljo slovesno otvorili. Prireditve je bila čisto socialistično, strankarsko pobarvana, službe božje seveda ni bilo. Dopoldne je imel občinski odbor sejo, na kateri je dodeljeval stanovanja. Protežirali so se seveda socialisti.

Ptuj

»Mladika« v Ptuj. Pojasnilo. V internat Mladiki, ki ga vodijo šolske sestre iz Maribora, se sprejemajo učenke mestnih šol (osnovne, meščanske šole in gimnazije) v starosti od 6. leta naprej, le za vstop v gosp. šole je predpisana starost 14 let.

Rogaška Slatina

Naš stari in najpopularnejši gost gosp. Jean Schrey iz Ljubljane je nekoliko obol in se nahaja v postelji. Želimo mu skorajšnjega zdravlja. Domači Orli se pripravljajo na svojo okrožno prireditev, ki bo v nedeljo dne 9. septembra. Prireditve se bo izvršila po sledečem sporedu: ob pol desetih sprejem na kolodvoru, nato odhod k sv. maši; popoldne ob treh velika javna telovadba na nadzupniškem travniku pred g. Ogrizkom pri Sv. Križu. Orli iz šmarsko-rogaškega in celjskega okrožja, pohitite ta dan v naše prelepo zdravilišče in dajte duha in vzpodbude tukajšnji mladini!

Izpred sodišča

Smrtni slučaj pred deželnim sodiščem

V spominu je še slučaj fantovskega pretepa v št. Ožboldu, katerega žrtev je postal 25letni France Urnkar, ki je na posledicah težkih poškodb v ljubljanski bolnišnici umrl. Ta slučaj je večerj obravnavalo ljubljansko deželno sodišče. Obtožnica opisuje slučaj takole:

Dne 1. junija letos so prišli pozno ponoči iz Zagorja, kjer so kot rudarji zaposleni, domov v št. Ožbold trije bratje Urnkarji in Jernej Strehar. Prišli so v št. Ožbold ob prvem mraku in so se oglasili najprej v gostilni A. Smrkolji. Spili so tu 4 litre malinovca, ter so se pri tem zamudili dobro uro: Nato so iz gostilne spet odšli, in sicer sta šla Tine Urnkar in Streharjer Jernej kar naravnost domov, dočim sta se Franc in Nace Urnkar oglasila še v mežnarji, kjer so imeli cerkveni pevci ravno skušnjo. Pri vaji se je nahajala tudi Hribareva Francka, s katero sta se hotela Nace in France pogovoriti zastran obiska ljubljanskega velesejma. Oba Urnkarja sta se zadržala v mežnarji četrto uro, nakar sta povsem mirno odšla proti domu v Podmilji. Na potu pa so ju napadli Janez Pervinešek, Ignac Dimic in France Podbevšek, ki so se v ta namen že prej zmenili, da jih bodo napadli, češ, »danes bodo pa ta gosposki tekli...«. Pričakovali so tedaj oba Urnkarja in ju napadli s kamenjem. Ko so obtoženci zmetali vse pripravljeno kamenje, so se pri Smerkoljevem skladišču oborožili še s kolmi in so začeli Urnkarja s temi koli poditi. Obdolženci so Franceta Urnkarja prestregli na Erzinovem mestu. Tu je Pervinešek udaril Urnkarja s kolom po hrbtu, nato pa sta se začela oba ruvati. V tem je prišel k njima Dimic in s svojim kolom udaril Urnkarja po glavi. Tedaj je Pervinešek zopet pobral svoj kol in z njim močno udaril Franceta Urnkarja. Oba udarca sta zadela Franceta v levo stran glave. Vsled udarcev je Urnkar začel na levo temensko grčo od temena do levega uhlja potekajočo 3 cm dolgo brazgotino, na levi strani glave pa so bile lobanjske kosti poškodovane in udrtle. Po mnenju zdravnikov je bila slednja poškodba že sama na sebi in absolutno smrtonosna. In res je tako poškodovani France Urnkar po 11 dneh v bolnici umrl.

Ker se ni dalo ugotoviti, kdo bas je tako močno udaril Urnkarja, da ga je smrtno ranil — sicer bi slučaj obravnavala prihodnja porota — so morali pred sodišče vsi trije obtoženci. Na razpravi je deloma priznavajo, da so se domenili, ne sicer, da Urnkarja napadejo, pač pa, da jih napade. Obtoženci so bili namreč hudo jezni na vse Urnkarje in so jim zamislili, ker so se le-ti bolj »po gosposko« nosili Urnkarji so res pridni delavci, varčni, ter na obleko zelo drže. Na razpravi se je pokazalo, da so od zasluška v rudniku stalno pošiljali materi mesečno znatno svoto v pomoč.

Po skoraj 3 uri trajajoči razpravi, ki ji je predsedoval viš. sod. svet. dr. Kaiser, so bili obsojeni: Janez Pervinešek na 9 mesecev težke ječe, Ivan Dimic na 6 mesecev težke ječe, oba s poostrožitvijo 1 posta in 1 trdega ležišča vsak mesec. Dalje morata plačati stroške postopanja in vsak zase stroške kazni. Franc Podbevšek je bil oproščen, ker njemu krivda ni bila dokazana. Obtožbo je branil nam. drž. pravd. dr. Felihar, obtožence pa dr. Frlan, dr. Papež in dr. Modic.

Klobase ima rad.

30 let bo skoro star Janez Nesreča. Dosedaj ni bil še nikoli pred sodnijo, niti ni bil kakorkoli kaznovan. No, pa je tako prišel te dni vprvo pred gospoda sodnika. 22. maja zvečer se je namreč Nesreča vračal hudo natreskan iz neke gostilne.

Napil se je bil dodobra, toda bil je hudo lažen. Pa je Janez tedaj stopil na Marijinem trgu k prodajalcu klobas. Pojedel je tam celo klobaso in en kruh, vse skupaj za 5 Din, potlej je pa spet šel svojo pot. Plačal ni nič in je moral prodajalec poslati stražnika za njim. Ko je stražnik Janeza lepo opozoril, da pač ne gre, da bi se kdorkoli naježdel klobas, plačevali pa da bi zanj oni, ki pridejo za njim, se je Janez šušlil in se začel hudo razgrajati in kričati nad stražnikom. S tem je se povzročil še kaljenje nočnega miru, kar je dalo stražniku povod, da ga je povprašal za legitimacijo in tako dalje. Janez se pa legitimirati nikakor ni hotel, tudi na policijski stražnici ne. »Vas nič ne briga!« to je bil edin odgovor, ki ga je dal od sebe. Janez so vsled take svojeglavnosti pridržali na policiji, potlej pa so ga dali na sodnijo. Sodnik ga je pa oprostil, ker je bilo dokazano, da je bil takrat pač tako pijan, da prav gotovo ni vedel, kaj da dela.

Nenavadna nesreča.

Delavka Barbara je oni dan nekaj likala v svoji sobi. Ko se je likalnik shladil, je šla z njim ven, da bi ga spet zgrela. V to svrhu je močno mahala z njim po zraku sem in tja. Takrat pa je prišla od zadaj mala Stefi, ki jo Barbara ni opazila, in jo je tedaj zadela s likalnikom tako nerodno po glavi, da so morali Stefi prepejati v bolnišnico. Sodnik je Barbaro oprostil krivde, ker je pač bila nesreča kriva, da se je tako zgodilo s Stefi.

Pretepači.

Pred sodnijo stoji kakih pet fantov, ki se jim očita, da so zadnjič prišli s hudobnim namenom na neko gasilsko veselico v Štepanji vasi in začeli tam čisto brez povoda napadati mirne goste. In sicer se v obtožbi trdi, da je Jože nekoga sunil z nožem v desno koleno, spet drugi Jože da je udaril Petra kar s kolom po glavi, Ivan pa je zgrabil od voza vago in kar z njo mahal okoli sebe in po glavah in ramah. No, izkazalo se je, da je obtožba pač obtožba, toda pravih dokazov pa le ni bilo. Vsi fantje so bili oproščeni.

Sport

Vrhniki in logaški kolesarski klub prirediti v nedeljo, 1. septembra t. l., izlet s kolesom v Žiri; odhod ob 1. uri popoldne. Vabljani vsi kolesarji!

Gostovanje SK Mure iz Murske Sobotice v Ljubljani. Agilnemu ASK Primorje se je posrečilo pridobiti najresnejšega kandidata za prvaka LHP-ja SK Muro za dvoje gostovanj v Ljubljani, in to o priliki otvoritve jesenskega sejma. Pomembno je to tekmovanje tembolji, ker bomo videli izglajeno igro SK Mure, ki si je znala vzlic precejšnji oddaljenosti od sportnega centra z delavnostjo in disciplino ustvariti položaj odličnega faktorja v hazenskem sportu. Omenimo naj le dejstvo, da se je izmed vseh v poštev prihajajočih klubov v državi najboljši odrezala proti prvaku Čehoslovaške, SK Slaviji iz Prage z rezultatom 7 : 5. Tekmi bosta v soboto ob 18. uri in v nedeljo ob 11. uri na igrišču Atene. Vstopnina je zelo nizka, ker je klubova ležerica na tem, da se omogoči poset tekem najširši publiki. V ponedeljek, dne 3. septembra, nastopita obe družini predvidoma na Bledu.

Kolesarska dirka na progi Vrhnika—Rakek za prvenstvo Notranjske v nedeljo, dne 26. avg. t. l.: Startalo je 13 dirkačev od klubov Vrhnika 7 in Logatec 6. Vreme je bilo nad vse ugodno, kar je dalo dirkačem spodbudo. Vodil je dirko klub Vrhnika, pododbor je zastopal g. major Jaklič. Pot je bila do planine lepa, od Planine do Rakeka je pa skozi znatno posuta in je čudno, da ni bilo več defektov. Pohvalo je treba dati oblatem, ki so preskrbele za red na poti. Na cilj je prišlo devet dirkačev, in sicer prvak Notranjske I. Janko Oblak 1 u. 6 m. 22 sek. (Vrhnika); II. Dolfe Malavasič 1 u. 6 m. 23 sek. (Vrhnika); III. Milan Urbas 1 u. 7 m. 24 sek. (Logatec); IV. Rudol Stojan 1 u. 2 m. 25 sek. (Vrhnika); V. Franc Stirn, Vrhnika; VI. Stanko Mavri, Vrhnika. Vozili so na uro 30.110 km in vedno navzgor.

TEKME ZA SREDNJEVROPSKI POKAL.

V nedeljo odigrane tekme za srednjeevropski pokal so prinesle naslednje rezultate: Gradjanski SK je zmagal v Zagrebu nad češkoslovaškim prvkom Viktorijo Žižkov iz Prage s 3 : 2 in sicer bolj prepričevalno kot kaže to rezultat. Belgrajski SK je v Budimpešti drugič podlegel madjarskemu prvaku Ferencsvaros TC, tokrat z 1 : 6, in izpade iz nadaljnjih tekem. Hungaria je v Budimpešti zmagala nad dunajskim Rapidom s 3 : 1. Prihodnjo nedeljo igrajo Gradjanski : Viktorija v Pragi, Rapid : Hungaria na Dunaju in Ferencsvaros : Admira v Budimpešti.

SPORTNI PREGLED.

Iz Amsterdamu se so razkropili atleti zopet na vse strani. Večinoma niso šli naravnost domov, temveč gostujejo tu in tam. Tako beremo, da je Amerikane Hamm v Stockholmu tekkel 100 m v 10,5 (Hamm ima svet. rekord v skoku na daljavo s 7,91), da je prav tam tekkel Ladoumague 1500 m v 3:52,3, (franc. rekord) ter da je Lundquist zboljšal svet. rekord v metu kopja na 71,01 m; dalje 400 m lese Taylor 52,3, 800 m Ser. Martin 1:53,7, 110 m lese Peterson 14,7, 400 m Spencer 49,1. V berlinskem stadionu je sunil Hirschfeld kroglo 15,875 m daleč (bil bi nov svetovni rekord, če bi bil Kuckov sunek 15,87 zboljšal vsaj za 1 cm); Hamm je skočil 7,46 metrov daleč, Menard in Köppke 1,91 m visoko. Peltzer je zopet v formi; 800 m je tekkel v Berlinu v 1:52,2, a vendar ne tako dobro kot Lowe z 1:51,2. Körnig je porabil za 200 m 20,9, nov nem. rekord, Spencer za 400 47,8, Büchner 48,2 (izenačen nemški rek.). V Dublinu je tekkel Kanadec Warren 100 metrov v 10,6, Kanadec Edwards 800 m v 1:52; Osborn prihaja v staro formo in je skočil 1,928 m visoko, Mac Guinness 1,877 m. Ray, ki je bil v Amsterdamu v maratonskem teku šele na petem mestu, je tekkel pri Dublinu izborni čas 2:31:25,4. Amsterdamskega maratonskega zmagovalca El Quafya so povabili na štirimesečno turnejo po Ameriki; bo šel. Omenimo: Amsterdamski starter Miller uživa tako zaupanje, da so ga že sedaj povabili, naj pride leta 1932 v Los Angeles za starterja; danes tekmuje Gracelc in Zagreb, danes teden bodo nastopili Nemci kar proti dvema nasprotnikoma naenkrat, proti Švicarjem in proti Francozom; 29. t. m. nastopi 25 franc. atletov dolgo pot, pi jih bo vodila skoz Rusijo in Sibirijo noter na Japonsko; Flyrk 100 y 10 sek. 100 m Gerš 10,5, Jonath 10,6, Hallberg skok na dalj. 7,36 m, Tommelstad v višino 1,91 m, Stensrud diskos 45,9, izven konkurence 47,28 m, norveški rekord. — Nekaj rezultatov s pariških visokoliških tekem: krogla Duhour 14,60, 400 m lese Maxwell 54,3, skok na daljavo Meyer 7,34 m, 800 m Sivicar Martin 1:57,4, 200 m Rinkel 22,2, 100 m Theard 10,6, skok v višino Kinura 1,88, diskos Orban 40,23 m, 400 m Storz 49,2, kopje Simposki (Japonec) 62,81 m; v tenisu Italija—Francija 5:0, Nemčija—Ogrska 5:0, Češkoslovaška—Nemčija 4:1; v nogometu Ogrska—Francija 3:1; leta 1929 se bodo vršile visokoliške tekme v Budimpešti.

Se dame: Copelandova se je zelo odlikovala; na isti tekmi je vrgla kopje 33,23 m daleč, diskos 36,88

metrov, kroglo 11,71 m; še za 1 cm dalje je sunila kroglo Nemka Heublein, 11,72 m. Dalje: skok na daljavo Bredowa 5,36 m, Gunnova 5,43, Hitiomi 5,51 metrov, v višino Stevenova 1,54 m. Kopje Hargusova 38,39 m. Tek 100 m Ridleyova 12,4, 800 m Hitiomi 2:39, Krogla Mc Donaldova 11,47 m.

V nogometni tekmi za Srednjeevropski pokal je pred 16.000 gledavci premagala Admira praško Slavijo 3 : 1; to je bilo na Dunaju. V Pragi sta sta igrala oba kluba pred 18.000 gledavci 3 : 3. Rapid je premagal Hungario 6 : 4. Klub Barcelona gostuje v Južni Ameriki, pa se mu ne godi dobro; v Buenos Aires je bil v drugi igri poražen od kluba Independiente 1 : 4, in je bil v tej igri še težko ranjen njegov izborni igralec Samitier.

Znani bokser Gipsy Daniels je premagal Stanleja v 15 rundah po točkah, Norvežan Porath pa Pierra Charlesa v 10 rundah tudi po točkah.

Dvesto maratonskih plavalcev bo tekmovalo te dni v Toronto, med njimi Vierkötter in Michel. Dame ne manjkajo, 14 se jih je prijavilo. Angležinja Hawke je preplavala Kanal, v 19:16. Barany je plaval 100 m na hrbtu v 1:14,4, ogrski rekord. A v prostem slogu je na 100 m zaostal pri plavalnih tekmah v Budimpešti za Arne Borgom in Kojcem (čas 1:00,6, 1:00,8, 1:01,2); pa 100 m niso ravno Borgova specialiteta. Borg prihaja v formo; 1000 m je plaval v novem rekordnem času 13:02. Vprašali so ga glede plavanja na 400 m v Amsterdamu. Dejal je, da ni bil disponiran in da je bil vsled trikratnega plavanja na 1500 m preveč utrujen. Samo tega noče povedati, da je preveč pil. Pravi, da bo še 20 krat startal, tudi v Tokio, potem pa da bo v Ameriki prevzel poklicno delo. 100 m prsno je plaval v Budimpešti. Marta Noveltius v 1:11,8, 100 m na hrbtu Kojac v 1:10,2, v Magdeburgu pa 100 m prosto Takaiši v 1:00,7.

V Budimpešti so se vršile svetovne prvenstvene kolesarske tekme. Na kratko razdaljo je v vrsti amaterov zmagal Danec Hausen, v vrsti profesionalov Francoz Michard; v tekmi na 100 km, Nemec Sawal v 1:25,46 (560 m za njim Breau in 660 m za njim dosedajni prvak Linart); po cesti 192 km med amateri Italijan Grandi v 6:56:08 (Jugoslovan Ivan Krajac je bil s 7:22:33 na 11. mestu), med profesionali pa Belgijec Rousse v 6:20:10 (znana italijanska elita garda je med tekmo odstopila). — V Parizu so priredili prvo šestdnevno dirko na odprtem dirkališču; par Tonani-Boucheron je zmagal, kakor je hotel, prevzela sta 3387,25 km.

Socialni vestnik

OBRTNO-NADALJEVALNO SOLSTVO V SLOVENIJI.

Ljubljanska oblast je imela minulo šolsko leto 1927-28 na 38 obrtno-nadaljevalnih šolah 3282 vajencev in 567 vajenk, skupaj 3849. Pripravljalne razrede je obiskovalo 846 vajencev in 55 vajenk, I. razred 1345 vajencev in 228 vajenk, II. razred 924 vajencev in 220 vajenk, III. razred 167 vajencev in 64 vajenk. Na 158 razredih je poučevalo 235 učiteljev.

V posameznih šolah je bilo število obrtnih vajencev in vajenk sledeče: Bled 72, Brežice 67 vajencev in 14 vajenk, Cerknica 39 vajencev, Črnomelj 50, Dev. Mar. v Polju 63, Dolnji Logatec 52, Domžale 100, Hrastnik 63 vajencev in 30 vajenk, Jesenice, tovarniška za kovinarje 36, Kamnik 88, in trgovski tečaj 12, Kočevje 112 (z poukom se je začelo šele 8. januarja t. l.), Kranj 107, Kropa 28, Krško 67 vajencev in 14 vajenk, Laško 56 vajencev in 5 vajenk, Lesce 31, Ljubljana: splošna šola na Vrtači 155 vajencev in 17 vajenk, moška za oblačilne in umetne obrti na Prulah 295 vajencev in 22 vajenk, ženska oblačilna in umetne obrti pri sv. Jakubu 248 vajenk, za stavbne obrti na Grabnu, Čojzova cesta 351 vajencev, za mehanične in tehnične obrti na Ledini 321 vajencev, gostilničarska strokovna nadaljevalna šola 61 vajencev, za grafične obrti 24, elektrotehnična 45, nižja tehnična šola za čevljarje 13, krojašnica 17 in mizarska 41 na Rakovniku. — Mengeš 55 vajencev in 1 vajenka. Novomesto 128 vajencev in 28 vajenk, Radovljica 38, Sevnica 39, Št. Vid nad Ljubljano splošna 86 in specialna mizarska strokovna šola 103 (edina te vrste šole v celi Sloveniji), Škofja Loka 57, Smartno pri Litiji 35 vajencev in 17 vajenk, Trbovlje 132 vajencev in 7 vajenk, Tržič na Gorenjskem 73 vajencev in 16 vajenk, Vič pri Ljubljani 44 vajencev, Toplice pri Zagorju 94 vajencev in 48 vajenk, ter še Zgornja Šiška pri Ljubljani 44 vajencev.

Brez šolskega pouka so bili vajenci v tem letu v ljubljanski oblasti, koder so se obstojale obrtno-nadaljevalne šole za časa osvobodjenja (in celo že pred vojno): v Kastvu, Kranjski gori, Krize na Gorenjskem, Metliki, Mokronogu, Raddece pri Zidanem mostu, Ribnici, na Vrhniki in v Zireh.

Za vzdrževanje in kritje stroškov je v Istriji in tudi prva leta osvobodjenja dajala država za vsako obrtno-nadaljevalno šolo dve tretjine učnih stroškov. Ali zadnja leta je budžet za te šole izkazoval zmeraj manj podpore in vsled tega ni čuda, da so se zapirale šole ter je obrtni naraščaj v nekaterih krajih še danes po deset letih brez šole.

Edina zbornica za trgovino obrt in industrijo v Ljubljani daje obrtno-nadaljevalnim šolam v Sloveniji letno podpor na 150.000 Din in sedaj pa je še ljubljanska oblastna skupščina dala letos iz prvega njenega proračuna podpore obrtno-nadaljevalnim šolam v znesku 82.000 Din in sicer 25.000 Din ljubljanskim šolam in grafični 1000 Din, obema šolama v Št. Vidu nad Ljubljano 3000 Din, po 2500 Din: Kočevje, Kranj, Novo mesto, Trbovlje, in Zagorje-Toplice; po 2000 Din: Brežice, Dolnji Logatec, Domžale, Hrastnik, Kamnik, Krško, Metlika, Škofja Loka, Tržič na Gorenjskem in Ziri; po 1500 Din: Bled, Cerknica, Črnomelj, Dev. Mar. v Polju, Jesenice, Krize na Gorenjskem, Laško, Mengeš, Radovljica, Smartno pri Litiji, Vič pri Ljubljani in Zgornja Šiška; po 1000 Din: Kropa in Sevnica ter 500 Din Mokronog.

Da bo omogočen redni pouk znanepje je izdelalo ministrstvo za trgovino in industrijo pravilnik (glej »Slovenec« z dne 12. avgusta t. l.) na podlagi katerega naj bi se uredilo v vsej državi enotno strokovno šolstvo za obrtniški in trgovski naraščaj. Soloobvezni bi bili po tem pravilniku vsi vajenci in pomočniki, ki so niso stari 20 let, pouk na teh šolah bi se po novem že pričel vsako leto 15. septembra do 15. maja, v slučaju potrebe najdalje do 15. junija. Šolski odbor bo moral vsako leto sestaviti proračun in ga predložiti ministrstvu za trgovino, da ga pošlje dotični občni in svrhu uveljaviti v svoj redni letni proračun.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za akademike v Domu so od 7. do 11. septembra. Stanovanje in vsa oskrba 30 Din. Prosimo pravočasne prijave. Vodstvo Doma.

Prireditve in društvene vesti

Pevski zbor Nar. železničarskega društva Sloga ima svojo redno vajo jutri v petek ob pol dvajseti uri. Danes vaja odpadel

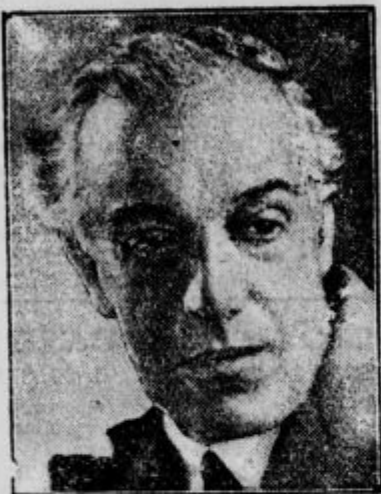
Sveta življenje in vrvenje

Kaj je z Goddardovo raketo

Pol sveta pozna ameriškega profesorja Roberta Goddarda s Clark kolegija v Worcesteru. Ta je izdal leta 1919. delo: Kako doseči skrajne višine s pomočjo rakete.

Ker so ga praktični Američani tudi podprli z znatno podporo — dobil je n. pr. od washingtonskega Smithsonian Instituta 80.000 dolarjev, mu ni bilo težko tudi praktično preskušati svojo zamisel. In posrečilo se mu je, da je dosegla ena njegovih raket višino sto kilometrov. S tem je na mah posekal rekord vremenskih samoregistriranih balončkov, ki se dvignejo le 30 km visoko.

Ko so se mu tako poskusi obnesli, je nameraval poslati veliko raketo v svetovni prostor. Goddardova raketa je po obliki podobna torpedu in je bila dolga osem metrov. Kot gonilno sredstvo je izbral nitrocelulozni smo-

Prof. dr. Moritz Liepmann

V Hamburgu je umrl slovit profesor kazenskega prava dr. Moritz Liepmann, ki ima največji delež na reformi kazenskega prava. Rojen je bil l. 1869.; deloval je na vseučiliščih v Halle, Kielu in Hamburgu.

dnik. Posebna priprava bi avtomatično porivala posamezne naboje v eksplozijski prostor. Plini, ki nastanejo ob eksploziji in se pri tem, vsled silne temperature, tudi zelo razlegnejo, uhajajo iz ozkega raketnega žrela s hitrostjo približno 4000 metrov v sekundi in s tem ženejo raketo v nasprotni smeri dalje.

To prvo raketo je hotel Goddard poslati na luno. Da bi pa tudi na zemlji videli, kdaj bi raketa dospela na cilj, je napolnil sprednji del s smodnikom, ki eksplodira z močnim svetlobnim učinkom. Ko bi padla raketa na luno, bi se ta naboj vnel in svetlobni signal bi naznanil konec raketnega poleta. Iz razlike med izračunanim in dejanskim časom bo moglo sklepati tudi na zgornje plasti našega ozračja. Ako bi zapustila raketa zemljo s hitrostjo približno 12.000 metrov na sekundo, bi prišla na luno v štirih dneh.

Ta poskus je bil napovedan za december l. 1925. Vsa opazovanja lune glede svetlobne eksplozije so bila zaman. Listi so molčali, raketa je ostala na zemlji.

Zato je pa prišla iz Amerike še bolj senzacionalna vest: Goddard je prelozil polet na poletje 1926. Med tem pa je raketo toliko izboljšal, da bo mogla vzeti s seboj tudi potnika.

Posledica te senzacije je bila nova senzacija. Goddard je pričel dobivati pisma, v katerih so se mu ponujali kandidati za raketno vožnjo in na stotine se mu jih je predstavilo kar osebno. Toda tudi iz tega poskusa ni bilo nič. Polagoma je vse utihnilo in prof. Goddard je postal predmet humorističnih listov, ki so iz njega in njegove rakete brili norca.

Vendar je profesor Goddard vedel, kaj dela, denarja je imel dovolj, zakaj toraj molči? Pri nas bi bila rešitev tega problema težja. Nemci pa, kjer se je več sposobnih mož posvetilo modernemu problemu rakete — n. pr. profesor Oberth, evropski Goddard, letalec Valier i. dr. — in ki imajo dvoje društev za proučevanje tega problema: na Dunaju in Breslavi, pa so vso skrivnost Goddardovega molka razložili prav enostavno.

Kakor znano so Nemci v svetovni vojni obstreljevali Pariz iz dotedaj ogromne razdalje 120 km. To so dosegli predvsem, ker je letela granata večji del zelo visoko nad zemljo, do približno 100 km, in zato v zelo redkem ozračju, kjer je komaj čutili odpor. In čim višje leti granata poševno navzgor, tem dalje tudi pade. Ameriški dalekonosni topovi pa so v zadnjih letih ta uspeh tako znatno izboljšali, da nemški strokovnjaki dvomijo, da bi bili to izstrelki iz topov, pač pa da so te raketne granate ali zračna torpida Goddardovega izuma. Le na ta način si moremo razlagati molk prof. Goddarda in ameriškega časopisja, ker je s tem postala stvar važna vojaška tajnost.

In je v resnici vsaj teoretično zanimiva. Ako je možno oddati raketo na luno, kar znaša približno 380.000 km, koliko lažje je vreči raketo n. pr. iz Amerike v Evropo! Nemci se resno pečejo z vprašanjem, kako bi odpošiljali pošto iz Evrope v Ameriko v prav visokem metu. Ako bi taka raketa zapustila Evropo s hitrostjo približno 4000 m v sekundi, bi padla v poldrugi uri nekje pri Newyorku na tla. Pri padanju bi se razvilo padalo, ki bi prineslo pošiljko varno na tla.

Ako pa nopolnijo sprednji del z razstrelivom ali plini, se bombardirajo sovražne države lahko tudi čez ocean. Nič posebnega ne bo za Ameriko obstreljevati evropska velenja kar z domačih tal. Fantastična razdalja približno 6000 km za obstreljevanje ni več nobena ovira. Bodoča vojna bi mogla biti tedaj znamenita po novem morilnem orožju — raketnih granatah. Tako bi se zopet nova tehnična iznajdba kakor že toliko drugih, uporabila za uničevalne, morilne namene, namesto za miren kulturni napredek.

Bivši dvorni juvelir kolovodja mednarodne sleparske družbe

Po glavnih mestih zapadne Evrope je že nekaj časa nastopala mednarodna družba pretkanih sleparjev, ki so dvigali pri bankah znatne zneske s ponarejenimi kreditnimi pismi. Dolgo niso mogli družbi do živenga, a slednjič so se le tudi tem lopovom iztekle ure; usoda jih je dohitela v Berlinu. Tu so najprej prijeli nekoga Alessija, a kolovodja Hugo Marchesini je pravočasno odnesel pete. In to še preje, nego je zvedel, da so Alessija aretirali. Zato — je brezskrbno brzojavil Alessiju iz Marseille: »Ob 10 dopoldne jutri dospem na glavni poštni urad v Frankfurtu s potnim listom.« Ta dragocena brzojavka je prišla v roke policiji. Osebo Marchesinija ni nihče poznal in so imeli o njem le neko risbo. Zato so vzeli s seboj Alessija. — Točno ob določeni uri je prišel na glavni urad v Frankfurtu eleganten, odličen star gospod s sivo brado, star približno 65 let. Eden izmed policijskih uradnikov je v njem po risbi takoj spoznal Marchesinija. Obkrožili so ga kriminalni uradniki in detektivji ter aretirali. Mož se skušal izprva izviti s tajejnim, a mu ni pomagalo. Marchesinija in Alessija so odpravili v Berlin, kjer zbirajo sedaj ogromno kazensko gradivo. — Zanimivo je, da je bil Marchesini svoj čas dvorni juvelir italijanskega kralja, kasneje pa je izgubil premoženje in se preselil na Dunaj, kjer je odprl zopet zlatarsko trgovino

in slovel kot bogat. Bil je izvedenec za dragulje. Potem pa so jele prihajati na dan mnoge njegove goljufije. V zadnjih letih je pa »deloval« kar na mednarodni podlagi.

»Klub pomorskih proletarcev«

V pristaniškem delu Leningrada imajo že nekaj časa Mornarski klub, v katerega imajo dostop pomorščaki vseh ladij, ki prihajajo v Leningrad. Sovjetski listi s ponosom naglašajo — in po pravici! — da se mornarji po vseh drugih lukah, čim smejo na suho, takoj razkrope po raznih beznicah in drugih umazanih zabaviščih, kjer zapravljajo svoj težko prislužen denar in svoje zdravje. Samo v Leningradu ima Mornarski klub večjo privlačno silo nego vsa taka zabavišča. Seveda je tudi v tem klubu poskrbljeno za zabavo, toda pijančevanju so postavljene meje in izključene so ženske, ki se prodajajo. Na ples prihajajo tovarniške delavke, kakor prihaja na meščanske plesne meščansko žensstvo. Glavno v tem klubu pa ni zabava, marveč predavanja z razpravami, dobre filmske predstave in podobno. V klubu se sestajajo in spoznavajo med seboj mornarji vseh narodov sveta in je klub znan po vseh morjih in oceanih. Ob sebi se razume, da izkoriščajo sovjeti to ustanovo za svojo politično propagando, kar priča že ime »Klub pomorskih proletarcev«, a vendar je treba priznati, da se jim je nekaj posrečilo, kar se od drugih strani niti še poskusilo ni: da iztrgajo pomorščake iz kužnega ozračja umazanih zabavišč in jim nudijo pošteno razvedrilo in izobrazbo.

Tudi pred cesarjem vsi enaki

Letošnjo jesen bodo Japonci kronali svojega cesarja. Že ob nastopu vlade se je o sedanjem japonskem vladarju pisalo mnogo lepega: kako je plemenit, skromen in izobražen, kako ceni le resnično zaslugo in spoštuje vsako pošteno delo in čednost. Kakor kažejo odredbe za kronanje, ta hvala ni bila pretirana. Doslej so bile o priliki kronanja delež-

Alfred Meyer - Waldeck

Bivši nemški podadmiral in branilec Tsing-tau (na Kitajskem) je v Berlinu umrl, star 64. let. Ko je ob začetku svetovne vojne zavrnil zahtevo Japonske, da naj izroči Tsing-tau, je cesarju Viljemu brzojavil: »Jamčim za izpolnjevanje dolžnosti do skrajnosti.« Neki dunajski list je prinesel to brzojavko pod senzacionalnim naslovom: »Branilec Tsing-taua pred junaško smrtjo!« Ko je podadmiral zvedel za to, je rekel prevdarno: »Umrli bom že, a pri-
ganjati se ne dam.«

Roparski napad na vlak

V 100 metrov dolgem tunelu med Radomom in Mihomo blizu Kielca na Poljskem so predminolo noč neznani storilci s svetlobnimi signali ustavili vlak. Nato so roparji udrili v vozove in popolnoma oplenili potnike, ki se, prestrašeni, niso upali upirati. Ves napad je trajal komaj dvajset minut in roparji so z bogatim plenom ubežali v noč. Policija o storilcih še nima nobene sledi.

Stresemann ob dohodu v Pariz.

Nemškega zunanjega ministra dr. Stresemanna sta ob dohodu v Pariz na severnem kolodvoru pozdravila pooblaščen minister A. Berg de Fouquieres in pariški policijski prefekt Chiappe.

ne odlikovanj in darov le visoke osebnosti, sedanji mikado pa hoče enkrat dati priznanje širokim ljudskim masam skromni čednosti, na kateri sloni dobrobit države. Tako je mikado naročil, naj se mu naznanijo slučajni lepe zakonske ljubezni, otroške ljubezni do staršev, zvestobe do gospodarjev, da jih nagradi in odlikuje. Na poseben način hoče mikado počastiti starost; vsem nad 80 let starim Japoncem bodo izročili v umetno izdelanih lesenih skodelicah dragocen dar. V ta namen so naročili 400.000 takih skodelic. Po vseh vaseh so imenovali pripravljalne odbore za kronanje in vsak njihov član bo dobil spominjsko kolajno. Naravno je, da se kronanja res veseli cela dežela, ne pa samo plemstvo in druge visoke osebnosti. Pa tudi inozemstvo z zanimanjem pričakuje slavnosti ob kronanju japonskega cesarja.

Ni se dal ujeti na krojačev trnek

Pariška sodišča so imela pravkar zopet svojevrstno pravdo. Neka mlada in lepa Parižanka se je zagledala v mladega moža, ki se je navidez istotako zanimal zanjo. Vendar pa do snubitve kar ni hotelo priti. Tedaj si je gospodična pri nekem krojaču naročila prečudno lepo, a tudi prečudno drago večerno obleko, v kateri naj bi slednjič tako očarala mladega moža, da bi jo zasnubil. Svoj namen je krojaču tudi razodela in ta ji je zagotovil in zajamčil, da mladi trdovratnež njeni lepoti v tej obleki ne bo mogel odoleti in jo bo prav gotovo zasnubil. Prišel je določeni večer, ko sta se mlada človeka sešla na nekem obedu — prišel je, pa tudi minil, ne da bi se bil »on« izjavil. S tem je šla dekletu po vodi zadnja nada. Tedaj pa je nastopil glavni zapletljaj — ne z nesojenim ženinom, marveč — s krojačem. Dekletov oče se je namreč branil plačati težki račun za obleko, češ, da obleka ni dosegla obljubljenega uspeha. Krojač je tožil in sodišče je razsodilo: »Mlada dama, ki hoče dobiti dobrega ženina naj se nikdar ne zanaša na krojačevo umetnost, marveč samo nase; zato mora toženka tudi obleko plačati.«

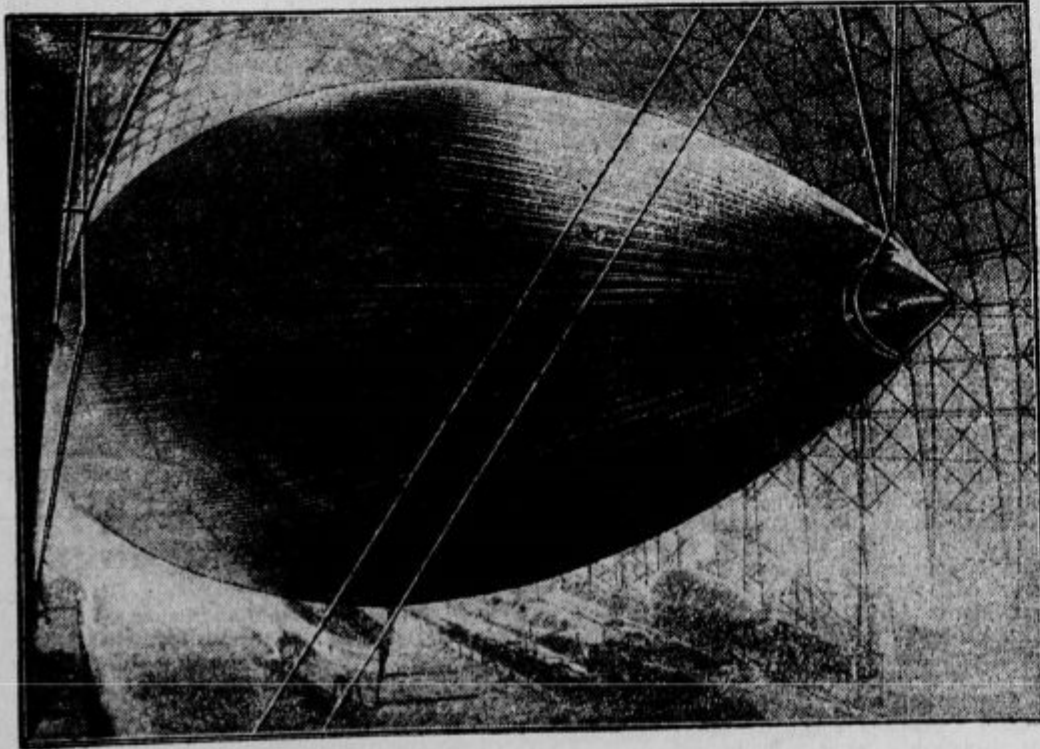
Film v službi mirovne misli

Na mednarodnem kinematografskem kongresu, ki se je te dni vršil v Berlinu in na katerem so bile zastopane organizacije lastnikov kinematografov v Belgiji, Nemčiji, Angliji, na Finskem, v Franciji, Indiji, Jugoslaviji, Nizozemski, Avstriji, Poljski, Romuniji, Švedski, Švici, Španiji, Češkoslovaški, Turčiji in Ogrski, so soglasno sprejeli sklep, da ne bodo več predstavljali nobenih filmov, v katerih bi se katerikoli narod zasmehoval ali kakorkoli žalil. Na ta način hočejo prisiliti filmske tovarne, da izdelujejo samo filme, ki bodo služili spravi med narodi in kulturi.

Dvigalo na avtomobilu.

Na jesenskem velesejmu v Leipzigu vzbuja veliko pozornost dvigalo, montirano na avtomobilu, ki hiti zdaj sem zdaj tja in igraje preostala in ureja najtežje predmete.

»City of Glendale«.

novi orjaški ameriški zrakoplov, ki je ves zgrajen iz duraluminija. V gondoli je prostora za 40 potnikov. Zgradili so ga v mestu Glendale v Kaliforniji.

Gospodarstvo

KONKURZI IN LIKVIDACIJE.

Konkurs je razglašen o imovini firme »Tovac d. z. o. z.« v Ljubljani. Prvi zbor upnikov pri dež. sodišču v Ljubljani dne 10. sept., oglasitveni narok do 30. sept., ugotovitveni narok dne 20. okt. 1928 l.

Likvidacija. V likvidacijo je stopila Pletarska zadruga v Notranjih gorah r. z. z. o. z.

Spremembe v trgovskem registru. Vpis: Čehostak dr. Vane Radej in Bohumil Lisek, centrala v Beogradu, podružnica v Ljubljani, prodaja steklo in porcelanaste predmete. Izdelovalnica in prodaja slaščičarskih in medičarskih izdelkov Vitel & Co. d. z. o. z. Tiskarna »Jadrana«, d. z. o. z. v Slovenjgradcu. Bermež in drug, trgovina z žitom, moko in drugimi mlevskimi proizvodi na debelo, Vrhnika. Izbris: Emil Rosenfeld, veletrgovina z moko, dež, pridelki in kolon. blagom ter zastopstvo teh strok, kom. družba, podr. Ljubljana.

Vpis v zadrugi register: Zadruga za zavarovanje živine v Loškem potoku, r. z. z. o. z. Zadruga za izdelovanje brezalkoholnih pijač v Mariboru, r. z. z. o. z. Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Murski Soboti, r. z. z. o. z. Mlekarska zadruga na Sveti gori r. z. z. o. z.

Borza

Dne 29. avg. 1928.

DENAR.

Promet je bil danes prav majhen. Več zaključkov je bilo za Curih, Berlin, Dunaj in Prago. Privatno blago, kot običajno, je bilo le za Trst in Newyork. V drugih devizah je krila potrebo Narodna banka.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

29. avgusta 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 28. avg.
Amsterdam	—	2281.50	—	—
Berlin	1355.30	1358.30	1356.80	1357.25
Bruselj	—	791.51	—	—
Budimpešta	—	992.44	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	800.70	803.70	802.20	802.20
London	—	275.17	—	276.16
Newyork	56.81	57.01	56.91	56.915
Pariz	—	222.25	—	—
Praga	168.32	169.12	168.72	168.67
Trst	297.20	299.20	298.20	297.85

Zagreb. Berlin 1855.30—1858.90, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 800.72—803.72, London 275.77—276.57, Newyork 56.81—57.01, Pariz 221.35—223.25, Praga 168.32—169.32, Italija 297.26—299.26.

Belgrad. Amsterdam 22785—22845, Berlin 13553—13583, Budimpešta 9.9094—9.9394, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 8.0072—8.0372, London 275.57—275.77, Newyork 5581—5701, Pariz 221.25—223.25, Praga 16832—16912, Trst 27716—29916 Bruxelles 79007—79301.

Curih. Belgrad 9.12625, Berlin 123.80, Budimpešta 90.50, Dunaj 73.20, London 25.20125, Newyork 519.32, Pariz 20.2775, Praga 15.8375, Italija 27.23, Bukarešt 3.175, Sofija 3.74, Varšava 58.10, Madrid 85.25.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. zaklj. 88, Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 105—110, Ruše 265—285, Stavbna 50 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 433—434 (433), kasa 43250—43350 (43150), termini: 9.433 d 12.446—448 (445—446, 7% inv. pos. 87.75—88 (88), agrari: 54—56, Bančni pap.: Hipo 5850 d, Poljo št. em. 18—19, n. em. 17 r., Kred. 85 d, Jugo 88—89 (88.50), Lj. Kr. 126—128 (126), Medjun. 57.50 d, Nr. 66.50—67 (66.50), Pralred. 920—923, (920—929—925), Srpska 149—150 (149), Zem. 150 r, Etno 160—180, Obrt 88—39, Ind. pap.: Guttmann 205—210, Slavonia 6—6.50 (7.50—6.50), Slaveks 102—105, Danica 138—145, Drava 450—460 (460), Sečera 485—495, Osj. ljev. 160, Brog. vag. 92 2 r, Union 240 n, Ragusea 470—480, Trbovlje 480—485, Vevče 105—106 (105), Nr. šum. 16 d.

Belgrad. Narodna banka 6550—6800, vojna škoda 430.50—431.50, sept. 434.50—437, dec. 446—447.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 84.40, Zivno 114.65, Hipo 7.40, Alpine 45.30, Leykam 9.40, Trbovlje 59.50, Kranjska industr. 39.60, Slavonija 1.17. Devize: Belgrad 12.47125. Valute: dinar 12.46.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bukovi plohi I. II. III. od 2 m naprej od 16 cm šir. naprej od 40—100 100 mm, fko vag. nakl. post. 3 vag. po 430; zaklj. 3 vag. Tendence neizpremenjena.

Dež pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica baš. nova 79—80 kg, 2%, 292.50—295, pšenica za september 305.50—307.50, za oktober 310—312.50, moka nova 0 g, bl. fko Ljubljana, plač. po prejemu 455—465, koruza 350—352.50, oves, novi za avgust 265—270,

ječmen baški 70—71 kg, nov, rešetan, fko Ljubljana, plač. po prejemu po 325—327.50, rž, uzančno blago, mlevska tarifa 300—302.50. Zaključ. 2 vag. pšenice. Tendence mlačna.

Novi Sad. Pšenica bč 237.50—240 gr bč. 240—242.50, bč. Vršac 240—242.50, srem. 232.50—235, ječmen 64—65 kg, 255—265, pol I a 265—305, oves bč. srem. slav. 215—220, koruza bč. srem. 300—305, bn 300—302.50, moka 00 gg 370—375, ša. 2 350—355, št. 5 380—385, št. 6 295—300, št. 7 245—255, št. 8 200—210, otrobi: bč. srem. 185—190, bn 180—185, Tendence nespremenjena. Promet: 54 ps., 28 kor., 27 ovs., 8 moke, 3 otrobov, 2 ječ.

Budimpešta. Tendence medla. Pšenica: okt. 27.66—27.42, zaklj. 27.42—27.44, marec 30.26—30.06, zaklj. 30.04—30.06, maj 31.08—30.88, zaklj. 30.82—30.84, rž okt. 26.34—26.04, zaklj. 26.02—26.04, marec 28.54—28.16, zaklj. 28.16—28.18, koruza maj 28.56—28, zaklj. 28.24—28.28.

Sejmska in tržna poročila

Živina

Dunajski goveji sejem. 27. t. m. Dogon je znašal 3880 glav, od tega 1065 iz Jugoslavije. Pri slabih kupčijah je doseglo prvovrstno blago cene prejšnjega tedna, druge kvalitete so se pocenile za 5 grošev pri kg. Notirali so: prvovrstni volji 1.75—1.95, I. 1.50—1.70, II. 1.10—1.45, III. 0.80—1.05, bikli 0.95—1.30 (1.35), krave 0.70—1.30 (1.45) in klavna živina 0.60—0.75 za kg žive teže.

Na praški sejem je znašal dogon 775 glav goveje živine, od tega 49 iz Jugoslavije. Notirale so po 6—6.50 Kč za kg žive teže. Prešičev je bilo pripranih 6379, iz Jugoslavije 41 cena 12.80 Kč za kg žive teže.

Milanski goveji sejem. 27. t. m. Voli so notirali I. 4.20—4.70 II. 3.40—4.10 III. 2.50—3.80, krave 3.70—4.50, II. 2.90—3.60, III. 1.80—2.80, bikli I. 3.50—4, II. 3—3.40.

Dunajski praški sejem. 28. t. m. Dogon 17 tisoč 104 glav, od tega 1.293 iz Jugoslavije. Pri živahem prometu so bile cene za 20 gr. pri kg nižje, razen za špeharje, ki so bili 5 gr. dražji. Notirali so: špeharji 2.60—2.65 (2.70), angl. križani 2.20—2.40 (2.45), kmetski 2.35—2.60 (2.65), stari 2.40—2.50, mesnati 1.80—2.40 (2.45) za kg žive teže.

HMELEJSKA TRŽIŠČA.

Važno za trgovce s hmeljem. Sekcija hmeljskih trgovcev pri Okrajnem gremiju trgovcev v Celju, je razposlala vsem svojim članom okrožnico z navodili v pogledu prijavljanja hmeljskih nakupovalcev. V tej okrožnici se je naglašalo, da morajo vsi trgovci, ki želijo prijaviti nakupovalce, z istimi skleniti posebne pogodbe po vzorcu, ki ga dobijo v tajništvo gremija. V tej pogodbi so vnešena striktna določila, ki vežejo tako trgovca kakor tudi nakupovalca k solidnemu treznemu delu na polju hmeljske trgovine in da imajo trgovci vsak služaj prestopkov, ki ga kršijo nakupovalci napram dobrih običajem in navadam kakor tudi povzde trgovine, javiti nemudoma gremiju, da se zoper take škodljive hmeljarstva uvedejo najstrožje kazenske mere, kakor z javnim obžigom in z izključitvijo iz staleža hmeljskih nakupovalcev etc. V istem smislu opozarja okrožnica tudi trgovce, da se bo proti vsakomur, ki bi na kakoli način skušal kvariti ugled trgovstva, ter nezmislno in hotimilno kvariti tržno ceno in širil tatarske vesti o tržnem položaju etc., postopalo kar najstrožje. Nadalje se opozarja vsi zainteresirani na polju hmeljarstva, da bo sekcia začela s 1. septembrom t. l. uvedla dnevno poročevalno službo o tržnih tendencah hmeljske trgovine, kakor tudi objavljala cene hmelja v posameznih tržnih okolišah, ter na ta način skušala regulirati trg in odbijati vsake nezmislne spekulacije nepoklicanih faktorjev, katerim je posebno veselje domačine begati in jih glede tržnega položaja spravljati v zmedo.

Toliko vsem članom sekcije hmeljskih trgovcev v vednost in nadaljno ravnanje z istočasnim pozivom, da budno pazijo nad vsemi tistimi, katerim so bila izdana dovoljenja za nakupovanje. Trgovci ki se niso vpisani v sekcijo, se naj nemudoma javijo, da se jim izstavi potrebna legitimacija. Načelnstvo sekcije hmeljskih trgovcev pri Sreskem gremiju trgovcev v Celju.

Zalec, 29. avg. (Izv.) Hote izkoristiti do skrajnosti dosežani težak položaj na našem tržišču, ko se trgovina na svetlih tržiščih še ni razvila, so začeli iz trgovskih krogov razširjati vesti, da cene padajo. Po tem načelu je nek zagrebški nakupovalec plašil ljudi, da ne bodo dobili niti 25 Din. Res se je nekaterim posrežilo dobiti malo količino slabšega obmejnih krajev po 28 Din, dočim večina plačuje odslej po kakovosti in množini 32—35 Din. Primerjajoč najnovejša inozemska tržna poročila, se sprašujejo hmeljarji po vzrokih in krivcih, da se plačuje naše obče priznana prvovrstno blago za dobro polovico pod svetsko ceno za kvalitetno blago ter mirno pričakujejo prihodnje ni razjasnitve na tržišču. Včeraj in danes je bilo prodanih kakih 600 stotov, skupaj doslej cirka 2500 stotov ali približno 12 odstotkov pridelka.

SADJE.

Na dunajskem sadnem trgu so se breskve pocenile, ker je zelo naradost dovoz iz Italije. Na debelo so jih ponujali po 50—180 grošev za kg. Tudi grozdje je cenejeje in sicer po 100—170 g. za kg. Jugoslovanske češnje so po 60—70, slive po 30 do 40 g. za kg. Blago dobi hitro kupca. Hruške in jabolka se dobijo od 40 g. naprej v poljubnih množinah.

Za duha in srce

„Fragmenti političnega dnevnika“

Pod tem naslovom je izšla sedaj v redakciji znanega prof. J. Redlicha zanimiva knjiga onih političnih spominov pokojnega avstrijskega državnika J. M. Baernreiterja, ki se nanašajo na avstrijsko politiko napram Jugoslovanom.

Baernreiter, sin severnočeskega veleindustrija, se je v svojih mlajših letih mnogo in resno pečal s pravnimi študijami, pozneje je prišel kot zastopnik nemškega liberalnega veleposredstva v češki deželni zbor in v parlament, po uvedbi splošne in enakolovne pravice je bil pa poklican v gosposko zbornico. Bil je trgovski minister v Thunovi vladi in med vojno prvi avstrijski minister za socialno politiko, a med temi dvema svojimi ministrovstvi se je pečal jako mnogo zlasti z zunanjo politiko ter je bil reden in zelo upoštevan govornik v delegacijah. Po svoji vzgoji in politični karieri je bil torej Baernreiter reprezentant nemškega veleposredstva, toda ne onega šovinističnega, kričškega in plitkega, ki je prevladovalo v avstrijskemu parlamentu po Badenijevi volivni reformi, temveč se onega starega s solidno in široko naobrazbo in neodvisnega od demagoških dnevnih gesel. Bil je iskren prijatelj dr. Kreka, ki je Baernreiterja zelo vpošteval in velikokrat o njem govoril kot o enem najboljših politikov in državnikov Avstrije. V zadnjih dveh desetletjih Avstrije je bil eden izmed onih redkih avstrijskih nemških politikov, ki so s trpkostjo v srcu opazovali nevzdržno propadanje države, a ker so bili pri krmlilu moške popolnoma drugačnih naziranj, ni imel moči, kakorkoli vplivati na njih dejanja in nehanja. Stevilna osebnost poznavstva z večino vodilnih moči monarhije so mu dajala le možnost, da je lahko opazoval tudi v njih zakulisna snovanja.

In ravno iz tega razloga so ti njegovi spomini vlezanimi v zlasti za nas Jugoslovane, ker nam odkrivajo celo vrsto velevažnih dejstev, ki smo jih doslej mnogo le slutili. Med drugim najdemo v njih n. pr. točen rodovnik avstrijske protijugoslovanske politike: svoj izvor je imela v madjarskem šovinizmu, ta ga je vcepil Aehrenthalu in ta pa avstrijskim vladam, ki so slepo sledile tozadevnemu Aehrenthalovim navodilom. Dalje dobimo v knjigi mnogo vpogleda v vojna hujšanja merodajnih politikujočih vojaških krogov s Hötzenedorfom na čelu, ki so hoteli vojno izključno le zaradi »jezlene kopelje«, ki naj bi bila baje potrebna in so zato ščuvali danes na provociranje vojne z Italijo, jutri s Srbijo. Razen tega nam slika knjiga nazorno gospodarstvo v Bosni in Hercegovini, ki je po odstopu Kallaya naravnost tiralo Bosance v naročje Srbije. Predvsem pa seveda dokumentirajo ti spomini na vsaki strani popolno vladarsko nesposobnost senilnega Franca Jožeta, ki je menda v poslednjih dveh letih svojega cesarjevanja postavljaj na vodilna mesta države z redkimi izjemami najnesposobnejše in najomejenejše aristokrate in birokrate, ki jih je mogel iztakniti v svoji okosteneli okoličici, ki je bila gluha in slepa za vsako živo življenje moderno mislečih narodov. Slovenci bosta izredno zanimali še 2 slučajni, važni opazki glede dr. Susteršiča in politike, ki jo je delal ta mož po l. 1911, ko mu je postala Slovenija pretesna in je postal v prvi vrsti Avstrijec. Skratka: Baernreiterjev spomin nudijo obilico pestrega in vlezanijev mivega gradiva in pisani so sijajno, v prijetno kramlajočem tonu, zato jih toplo priporočamo vsem, ki jih količkar zanima naša politična zgodovina.

F. E.

Belgrajsko gledališče v minuli sezoni

Z gledališke strani gledan je Belgrad zelo neaktiven, brezkrven, neživljenjski, naravnost mrtve. Onih, ki bi radi umetnosti posejali gledališče, skoraj ni. Malo več jih hodi vanj radi zabave (v zadnji sezoni so ti tudi najbolj prišli na svoj račun), radi Nušičevih stokrat premetlih dovptov in že davno se izživljah smehnih situacij, radi kakega med plehko komičnostjo in šundom valujočega poljubno importiranega angleškega komada. Pa tudi teh zabave iščočih je iz leta v leto manj; zato, ker se film rapidno tehniško izpopolnjuje, je privlačnejši in tudi cenejši.

Porazno je dejstvo, da ima Belgrad kot prestolno mesto prav za prav eno samo gledališko zgradbo, t. j. Nova zgrada na trgu pred Kneževim spomenikom. Do lani je poslovala Manež, ki je dajal poljudnejše, lahke komade in je bil navadno tudi bolj napolnjen. V oktobru pa je pogorel. Belgrajčanom je tako ostala ena sania gledališka dvorana, in to za dramo in za opero skupaj. Gledališče je izgubilo močnega tekmeča in pričakovati je bilo, da bo dobilo novega privlaka s strani publike in da bo šlo z večjim poletom na delo. Pa ni bilo ne prvega ne drugega. Prvega ni bilo, ker ni bilo drugega. Publike ni bilo, ker ni bilo sposobne gledališke uprave.

Ko je dr. Branko Gavella zasedel upravniško mesto, so ga vsi krogi z veseljem in zadovoljstvom sprejeli in vse nadeje polagali vanj. Obljubljal je širok, pester, sprejemljiv program. Toda samo obljubil ga je. Udeležil ga ni nikoli. Zakaj, ne vem. Ljudi je imel, finanjsko možnost tudi. Pa je usodno omahnil in ostal daleč nekje izpod obljubljenega vrha. (Škoda, da so danes programi, in še posebej gledališki, vaba in samo vaba, in pa da je elastičnost v njih, ki jo iz politike poznamo in ki je tudi

v drami mogoča. Posebno še zato, ker ima uprava za vsako nevstvarjeno obljubo pripravljenih deset izgovorov.

Najbolje osvetljuje uspeh in delo Gavella kot upravnika dejstvo, da je v sezoni 1927-28 belgrajska drama prinesla vsega skupaj tri domače premijere (iz: Pozorišnega Godišnjaka, ki ga je uredil glavni gledališki tajnik dr. Ranko Mladenović), in to Predičevga: Gospoda ministra (igran dvakrat!), Križino: U agoniji (samo dvakrat!) in pa Nikolajevićev: Dogoreli krov (Ogrizovićev enodejanski dramski prizor: U Wienerneustadiu, ki je posužil le kot prigodni komad ob obletnici smrti Zrinjskega in Frankopana, ne jemljem v premijero.) To torej naj bi bila zaključna črta v domačem programu, tak končni uspeh gledališča, ki se hoče častno imenovati Narodno pozorišče! G. J. Palavestra je v nekem članku duhovito označil simboliko njegovo: Nova zgrada je po »dogorelem krovu« Maneža bila skozi celo leto »u agoniji« pred očmi »gospoda ministra« prosvete in »nervoznega bolnika« v upravniški pisarni. Ne vem, ali res ne vedo ali samo nočejo vedeti, da je domača drama jedro, ogledalo in oporna točka vsakega gledališča, da je sad domače zemlje, da je zato njen ponos.

Isti: Godišnjak kakor dalaše prinaša zanimiv statistični: Pregled premijer belgr. gledališča od l. 1900 do danes. Tu se jasno vidi, kako globoko smo padli. Pred desetletji, v mali in zatirani Srbiji, so v gledališču spoštovali in z dušo gojili domačo dramo, so s poletom in uspehom posegali po tujih delih, sedaj ko smo deset let v svoji svobodni državi, ko je Belgrad postal centum skoraj bi rekel vsega Balkana, sedaj smo padli, padli več kot za polovico pod predvojni nivo. Sezona 1903-04 je dala skupaj 49 premijer, letošnja samo 22. Stagnacija torej očitna. Morda se nobena sezona po letu osmnaestem ni tako neuspela kot letošnja. In ko bi kvantitetni primanjkljaj krili vsaj s kvaliteto izgnanih del! Pa ga niso. (Kje je n. pr. literarna vrednost Predičevga: Gospoda ministra, s katerim se je uprava tako nekavalirsko osramotila!)

Da navedem še eno fatalnost uprave. Dasi daje program vnaprej, dela brez sistema, brez potrebne repertoarske politike, gleda predvsem na finančni uspeh in je v pogledu na izbiro del iz tujih literatur pravo trgovsko podjetje in ne narodno gledališče, ne odloča vedno sama, kaj bo prišlo na oder, ampak prepustja izbiro ambicioznim prevajalcem (in to celo poklicnim!), z veliko potrpežljivostjo čaka in z odpro roko sprejema vsak prevodek bogsigavedi odkod. Zato so premijere zadnje sezone, ki je bila skrajno anglofilska, same lahke stvari (edino izjemo dela Pirandellov: Henrik IV.), ki so kritikom prišle izredno prav. Če se zaupljivo povem, da ni bil letos v Belgradu uprizarjen niti en Schakespeare, ne antični tragik, potem mislim, da je dovolj. Kje so oni svetovnega slovesa: Claudel, Kaiser, Rolland, Wedekind?

Pa kaj bi z njimi: Saj Belgrad niti na Hrvate in Slovence ne računa. Na Milana Begovića, Iva Vojnovića (Trilogija), Jospa Kulundžića, Cankarja, Zupanića. Še mladih Srbov se otresa (slučaj z dramo Dušana T. Nikolajevića: Volga, Volga... ki je zelo mislena in ena najboljših povojnih dram naših, ki se je pa baje radi tega, ker v njej v spremstvu Dostojevskoga nastopa Lenin, ki pa ni prav nič politično barvan, ampak je le idejni nosilec religiozne borbe z vada in vzvoda.) Hrvata so v desetih letih prikazali dva: Korova (1921) in letos Križlo. Slovence? Še nobenega. Bolgara? Bolje, da molčim.

Tako stoji belgrajska drama. Opera ni dosti boljša. Dala je eno domačo (Krstić: Zulumčar) in dvoje slovanskih (Janaček: Jenufa, Korsakov: Car Soltan) del. Gospod situacije je bil letos balet (ko v Ljubljani opereta) s šestimi premijerami. Zanimiva je sledeča premijera: baletne premijere so izpolnile 45 večerov, dramske in operske skupaj samo 38. In še to: balet je redno uspel, drama in opera skoraj nikoli. Iz povedanega se krasno vidi, kam je uprava položila svoj veliki trud. Kamor bi ga nikakor ne smela. Na zabavno stran.

Nedavno je g. Gavella pozval ko lani časniki, da mu razriboji novi repertoar. Bogat je, eksotičen, več ko sprejemljiv. Samo bojim se, da bo zopet šel po vodi. Posebno še, ker se g. Gavella poslavlja od upravniškega stolca in je zato čisto razumljivo še radodarnost v obliki kot je bil lani. Med drugim objublja: Nušičevo novo komedijo: Jovanča Micić u Jugoslaviji (drugi del: Puta oko sveta), Križlo (še nenapisano delo), dvoje naših Antona Leskovca (Dva bregova) namreč in Novčanovega: Hermana; za Tolstega stoletnico: Moč teme, dalje Mereskovskega: Petra in Alekseja, Rolandovo: Igro ljubezni in smrti, Galsworthyjevega: Goloba, Stari Heidelberg in še marsikaj. Kaj bo, bomo videli.

Teh par vrst sem napisal v premislek onim, ki odločajo o delu in uspehih v ljubljanskem gledališču. Zato, da bi se naenkrat ne znašli pred prazno mizo, kot se je letos Belgrad znašel. Da bi spoštovali in bolj podpirali domače dramske poskuse in uvažali manj tujeja, sejmarskega blaga. In še zato, da bi malo pripomogli, da bi naša dramska literatura, ki sicer ni zavidanja vredna, vstala in našla pot vsaj k južnim bratom, če je že na zapad najti ne more.

Tone P.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Potnika

resnega in marljivega, sprejemem. Visoka provizija. Prednost imajo oni, ki so uvedeni pri soboslikarjih in trgovcih z barvo. — MIROSLAV DRASKOVIČ, tovarna šablona, ZAGREB, Maksimirska 54 a.

Cene se kol ori

RAZPRODAJAH

se dobi usakovrsno manufakturno blago samo na IRPIN, MARIBOR. Glavni trg 160, 17

Franc Havliček sin

elektrotehnik, Resljeva cesta 22, pritličje, desno, se priporoča za solidno napeljavno novih bišnih telefonov, električnih zvonil in signalnih naprav, kakor tudi za strokovnjska popravila istih in raznih električnih aparatov. — Dopisnica zadostuje za naročilo.

Solidni in agilni

zastopniki -ce

v vseh krajih naše kraljevine za prodajo državnih vrednostnih papirjev se iščejo. Garancija nepotrebna. Pogoji za zastopništvo odlični. — Pismene ponudbe: SPLIT, pošlanski pretinac 153.

Ivan Pakiž

Ljubljana, trgovina z urami, zlatino in srebrnino, se je preselil s Stara trga 20

Pred Škofijo 15

Prodajam vse predmete s 25% popustom.

OBJAVA

Da bi Uprava državnih monopolov zadovoljila potrebi in okusu kadilcev cigar s cigarami prvovrstne kakovosti, lepe oblike in razkošne opreme, se je odločila, da stavi v promet nove vrste cigar, in sicer:

„FLOR DE HAVANA“ in „PERLA DE KUBA“

katero po kakovosti in formi odgovarjajo inozemskim luksuznim cigaram.

Te vrste luksuznih cigar bodo prišle v prodajo koncem tega meseca, in sicer v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, a v naslednjih mesecih tudi po ostalih večjih krajih.

Cena cigaram bo: za »Flor de Havana« 8 Din za kos ali 192 Din za škatljo s 24 kosi, in za »Perla de Kuba« 7 Din za kos ali 168 Din za škatljo s 24 kosi.

Iz Uprave drž. monopolov oddelka prodaje

Pr. št. 27.321 od 16. avgusta 1928.

Brez posebnega naznanila.

Mestni pogrebni zavod.

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš predobri sin, brat, stric in svak, gospod

Matis Poženei

trgovce

dne 29. t. m. po kratkem, mučnem trpljenju, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Službodobne**Vajenec**

za trgovino z mešaním blagom, se sprejme takoj. Zglašiti se je v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

Gospodična

ki zamore vložiti v podjetje 8-15.000 Din, dobi takoj službo. Stalna služba in dobra plača osigurana. Hitre ponudbe na Mlekarna, Kočevje.

Dobro izurjena moč

v delikatesni trgovini se sprejme. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja pod »Delikatesa« na upravo Slovenca.

Gospa ali gospodična

izurjena v mlekarstvu, se takoj sprejme. Event. tudi kot družabnica. Prijazne ponudbe z opisom dosedanjega delovanja, razmer in zahtev se naproša pod »Prometna točka« na upravo lista.

Kontoristko

začetnico, katere razpolaga z gotovino 2500 Din, sprejmem. - Dopise pod »Marljiva« na Slovenca.

Deček - tekač

močan, zdrav in priden, se takoj sprejme. Hrana event. tudi stanovanje v hiši. - Ponudbe pod »Gostilna št. 1814« na upravo Slovenca.

Dobrega kamnoseka in betonirja

za umetniški kamen sprejme. - Jos. Cihlař, Dunajska cesta 69.

Pestunjo in kuharico

za takoj sprejmem. Obe morata biti z dobrimi spričevali, najraje priprosti ženski, snažni in ki nista služili po gostilnah. Vprašati na upravo Slovenca pod št. 8109.

Dva vajenca

se takoj vzameta v kotlarski obrt. Oskrba v hiši. - Maks Weiss, kotlar, Maribor, Slovenska ulica 28.

Zidarski polir

samostojen, verziran na visoki stavbi in železobetonski, se takoj sprejme. - Ponudbe upravi Slov. pod št. 8057.

Zidarski predelavec in zidarji

se sprejmejo pri stavbenem podjetju U. Nassimbeni, mestni stavbenik v Mariboru.

Klepar, pomočnika

in vajenca sprejmem. - Josip Otorepec, splošno kleparstvo, Za gradom 9.

Mesto trg. sotrudnice in mesto sluga

pri firmi Kette že odano.

Dobro kuharico

ki je vajena tudi privatne kuhe, sprejme tukajšnja boljša gostilna. - Istotam se sprejme pridno DEKLE, vajeno vsega dela, kakih 25 let, v pomoč kuharici. One, ki so že v gostilni služile, imajo prednost. - Ponudbe pod: »Gostilna št. 8113« na upravo Slovenca.

Službe iščejo**Službe išče**

za vsa hišna dela in po pravila v hotelu ali gostilni, trezen in pošten mož, z dobrimi spričevali. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Pošten št. 8080«.

Reducir. zvaniknik

finančne kontrole - išče službo obč. tajnika, skladiščnika ali pa vratarja. Vešč slov. in srbohrv. jezika. - Naslov v podruž. Slov. uprave v Mariboru.

Stanovanja**Stanovanje**

treh sob se išče v bližini Križank. - Ponudbe pod »Valvasor« upravi Slov.

Prazno sobo

v velikosti 4-5 kv. m in bolj v sredini mesta, išče gospod. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 8087.

Gospoda

sprejemem na stanovanje in hrano. - Naslov pove uprava Slovenca pod št. 8087.

Dijaki**Profesor**

sprejme dijaka v oskrbo. Kolodvorska ulica št. 13, prtiličje.

Dva srednješolca

se sprejmeta na hrano in stanovanje. Več se izve v Fortijanski ulici 36.

Dve dijakinji

se sprejmeta v svo oskrbo - Maribor, Cankarjeva 15, dvorišče.

Dijakinje

sprejme profesor na stanovanje in hrano. Učiteljske in gimnazijske v bližini. Klavir na razpolago. - Naslov pod »Profesor št. 8057« pri upravi Slov.

Prodamo**Transportnih sodov**

šest komadov, od 6-800 litrov, in en ležalni jako lep sod s 1700 lit. vsebine, prodam po nizki ceni. Vsi so obdani z vinskim kamnom. Pojasnila Dr. Zarnika cesta 19 v Ljubljani.

Dva-, štiri- in sedem-**cevni radio-aparat**

in sestavni deli, se prodajo. Naslov in upravi pod št. 8093.

Kupimo**Veliko železno blagajno**

ognja varno, kupimo. - Ponudbe pod »Foxhound št. 8101« na upravo lista.

Vinske sode

dobro ohranjene, kupim. - Ponudbe upravi Slov. pod: »Vinski sodi 8111«.

Vrtni stole in mize

dobro ohranjene, ter male črne štirioglate mize in zraven spadajoče gostilniške stole, kupim. - Ponudbe pod »Gostilniška oprava« št. 8112 upravi.

Lepa bukova DRVA in lep RROMPIR

kupim vsako množino. - Ponudbe pod »Zagreb št. 8073« na upravo Slov.

Pouk**Klavir in nemščino**

pravilno poučujem. - Ponudbe pod »Učiteljica« na upravo Slovenca.

Vodja krojnega učilišča**F. Potočnik, Ljubljana**

Stari trg 19, se je povrnil z znanstvenega modnega potovanja. Tečaj začetkom septembra meseca, dnevni in večerni. Revnejšim znižano. Plačilni pogoji ugodni. Izdelava krojev. Vsak učenec ima pravico obiskovati tečaj do popolne usposobljenosti brez doplačila čez tečajni rok. Vsako leto brezplačni posredniški stroški. Brezplačna rekomandacija služb.

Posestva**Posestvo**

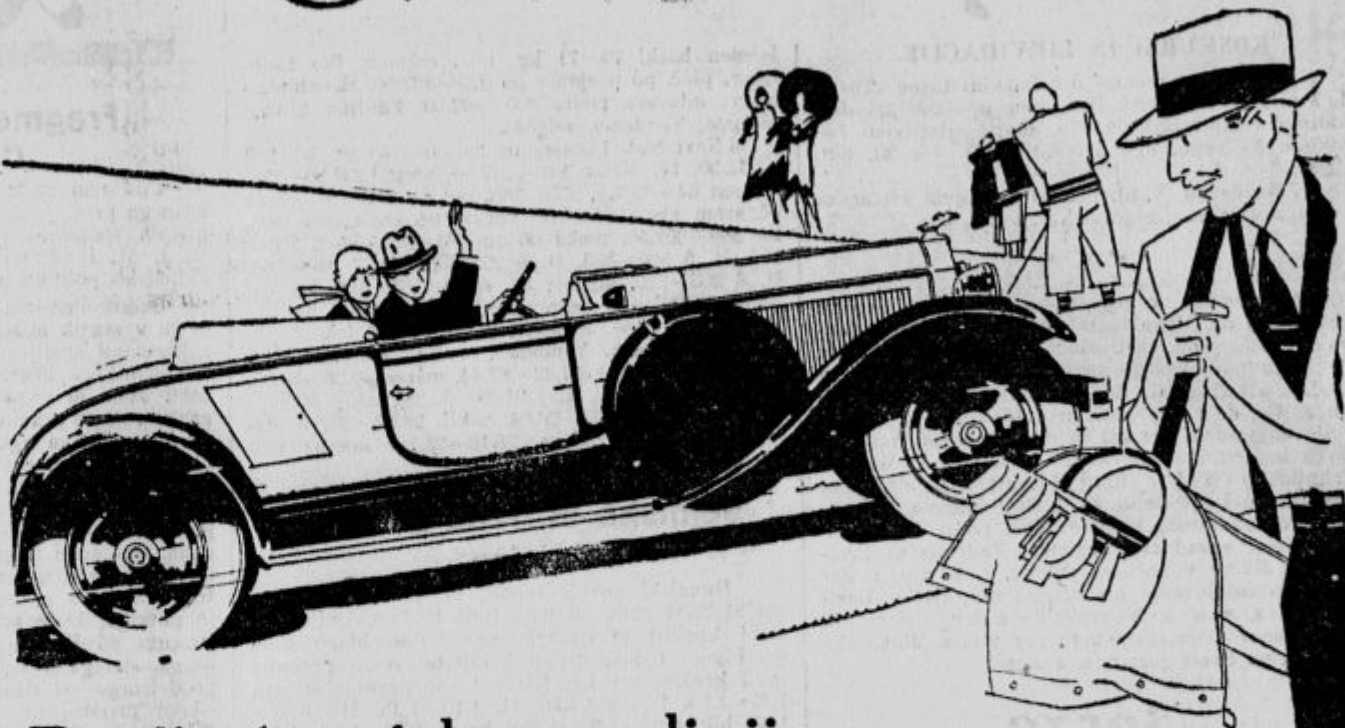
z gostilno in trgovino na prodaj ali v najem; nahaja se tik farne cerkve in sole, 5 minut od kolodvora, blizu Ljubljane, proti Dolenjskem. Kupec lahko kupi ali vzame v najem tudi samo gostilno in trgovino. Naslov pove uprava pod 8091.

Zasluzek**Udruženje rudarskih nametencev v Velenju razpisuje**

licitacijo za zakup rudarske kazine v Velenju

Natančnejši pogoji se dobe pri imenovanem Udruženju. Ponudbe je vložiti najkasneje do 11. septembra 1928 do 15. dopoldne.

OAKLAND

Dražestne izbrane linije — skrit, sijajno izdelan mehanizem genijalna konštrukcija

Fischer, glasoviti mojster v izdelavi karoserij, je zgradil na Oaklandovi šasiji eno izmed najdražestnejših karoserij, katerih je bilo kdaj videti, in zd se, da je Oakland zgrajen samo z ozirom na lepoto. Mnogi so si izbrali Oaklanda že zgolj radi zunanosti.

A inženjerji General Motorsove družbe so skrbeli ravno tako tudi za poedina mehanična izboljšanja. Oaklandova šasija je zgrajena v dolgi in nizki črti, s čemur je bila dosežena možnost varne vožnje pri največjih brzinah.

Na pritisek Vaše noge se stopnjuje tihi šum motorja do močnega brnjenja in Oakland

Vas pelje s svojimi 60 konjskimi silami neizrecno lahko po vseh strminah. Teža je po znanstvenih načrtih razdeljena po vsej dolžini raztoje med osmi. Sasija je tako speljana, da leži težišče zelo nizko. Iz tega izvira popolna stabilnost in možnost najudobnejše vožnje na ovinkih in najslabših cestah. Oakland ni postal takšen voz (če upoštevamo vrhutega še zelo zmerno nabavno ceno). General Motorsova družba je v njem osredotočila 25 letna izkustva v zgradbi avtomobilov. Ogromna finančna sredstva in izredna ekonomija v fabrikaciji so omogočili proizvajanje takega voza družbi, ki izdeluje dnevno osem tisoč vozov.

Glavno zastopstvo in zaloga rezervnih delov V. & M. Barešič & Co.

Zagreb Ljubljana
Marije Kraljice 34 - Tel. 27-44 Dunajska cesta 12 - Tel. 2292

Denar

Čevljarski mojster vrne tekom 15 mesecev 6000 Din za posojilo 5000 Din proti primer. jamstvu. Proda tudi 15 parov raznih novih čevljev po lastni ceni. - Ponudbe pod »Takoj 8059« na upravo.

Vnajem**Lep lokal**

z opremljeno sobo, takoj oddam. - Majhen, Studenci, Ciril Metodova 14, Maribor.

Razno**Milinarji!**

Rz. prosa, ajdo in ječmen kupite najceneje pri A. VOLK, LJUBLJANA veletrgovina žita in moka

Sadje v gospodinjstvu.

Konzerviranje sadja in zelenjadi. Spisal M. Humeč. Cena Din 24.-.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Kaj me briga njena koža,« je nestrpnost odgovoril gospod župnik. »Pripovedujte rajši, kako ste ujeli Marciana.«

»Panu Ciprianoviču smo prisegli, da »Klade« ne posekamo. Vedeli pa smo, da pride stari Kšepecki semkaj. Takoj nam je padlo na misel, da mu Marcian pohiti naproti. Potem sta dva izmed nas, kakor smo se domenili, še pred dnem privlekla v smolarnico velik sod za sol s perjem in puhom napolnjen. Izmaknila sta ga pri ženi nekega gozdarja. Ostala dva pa sta kar na mestu izbrala kad z najgostejšo smolo. Potem smo čakali poleg te bajte. Videli sem, da se je peljal mimo stari Kšepecki — toda ta ni pravi! Naj se le pelje! Čakali smo in čakali, da smo bili čakanja končno že do grla siti. Mislili smo že, da bi morda kazalo oditi kar v Belčončko. A tedaj nam je prinesel smolarjev pomočnik vest, da prihaja po cesti Marcian. Prijahal smo ven in se postavili v vrsto preko ceste: — Zdravo! — Zdravo! — Kam pa kam danes? — Kar naravnost (pravi) skozi gozd. — Komu pa nameravaš storiti škodo? — Škodo ali korist (pravi), toda spravite se stran! — Pa je potegnil sabljo. A mi smo ga pograbil kar za vrat. Kaj, da to ni mogoče? Jan mu je ustavil konja. Takoj smo ga potegnili dol, jaz sem ga pa vlekel. Prišel je kričati, brcati, grizti in škrtati z zobmi. Mi pa smo ga v hipu privlekli k posodama, ki sta že stali druga poleg druge. Tedaj sem mu rekel: »O, ti mrcina, ti! Sirotam boš krivico delal, gospodičnam boš grozil s sramoto, za plemenito kri se ne zmešiš? Po vseh ramencih si jo tepel, pa si mislil, da se nihče ne zavzame zanj? Le spoznaj, da so še usmi-

ljena srca na svetu. Čof — pa sem ga spustil v smolo z glavo navzdol. Privlekel sem ga ven in zopet rekel: »le spoznaj, da so še sočutne duše na svetu! Čof — pa sem ga vtaknil v perje! Spoznaj, da imajo kavalirji glavo na pravem koncu!« pa, čof, z njim drugi v smolo! — »Spoznaj Bukojemske,« čof z njim zopet v perje! Hoteli smo ga še tretjič vtakniti noter, a smolar je pričel vpiti, da se zaduši. Bil pa je že res precej osmoljen, tako da mu ni bilo videti ne oči, ne nosu. Tedaj smo ga posadili v sedlo in mu pod konjskim trebuhom tesno zvezali noge, da ne bi štrbunknil na tla. Tudi konja smo preplekali z mazačo in ga posuli s puhom. Bil je že itak vedno precej divji, pa smo ga še z biči pogreli, mu sneli uzdo in ga napodili naprej.

»Pa ste ga kar sem prignali?«

»Kakor prav posebno zverino. Hoteli smo namreč vsaj malo potolažiti gospodično in jo prepričati o naših bratskih čustvih.«

»Dobro ste jo potolažili! Ko ga je zagledala skozi okno, malo da ni umrla od samega strahu.«

»No, ko se pomiri, se nas bo vendar hvaležno spominjala. Siroti je vedno prijetno, če čuti, da jo kdo varuje.«

»Več ste storili slabega kakor dobrega. Kdo ve, ali je Kšepecki zdaj ne vzamejo nazaj.«

»Kako to! Za Boga svetega! Mi da jim jo damo!«

»Kdo pa bo branil dekle, če vas vtaknejo v luknjo?«

Ko so bratje to čuli, so bili jako poparjeni in so se pričeli zamišljeno spogledovati.

Slednjič pa se je Luka udaril po čelu in rekel: »V ječo nas že ne vtaknejo, kajti poprej odrinemo k vojakom. Če pa je tako s to stvarjo in se bojite za varnost panne Sieninjske, se da tudi temu pomagati.«

»Kakopak!« je zaklical Marko.

»Kako pa ji hočete pomagati?« je vprašal župnik. »Ko Marcian ozdravi, ga pozovemo na dvoboj in ne uide nam živ iz rok!«

»Če pa takoj umre?«

»Potem nam pa Bog pomagaj.«

»A vi, plačate to z lastnimi glavami!«

»Poprej še Turke naklestimo in za to nas Gospod Jezus nagradi. Gospod, le zavzemite se za nas pri panu Ciprianoviču. Saj če bi bil stah tu, bi nam tudi on pomagal Marciana kopati.«

»Jacek pa menda ne?« je vprašal Matevž.

Nadaljni razgovor je prekinil prihod pana Ciprianoviča. Prihajal pa je z nekim važnim in nepreklicnim sklepom, kajti takoj je pričel z največjo resnostjo govoriti.

»Ugibal sem, kaj nam je početi — in veste, prečistiti, kaj sem sklenil? Vsi s panno Sieninjsko vred moramo pač odpotovati v Krakov. Ne vem, ali srečamo tam najina fanta. Saj ne ve nihče, kje bo vojaka in v kakem redu odrinejo oddelki na vojno. Deklico pa moramo vsekakor izročiti kralju in gospe kraljici v varstvo. Če pa bi se to ne posrečilo, ji bo treba vsaj začasno preskrbeti zavetišče v kakem samostanu. Kakor že veste, gospod župnik, sem sklenil na stara leta vstopiti k vojakom, da bom skupno z sinom služil, ali pa, če bo tako božja volja, da tudi skupno z njim padem. V času naše odsotnosti ne bi bilo dekle na varnem niti v Radumu pod zaščito prelata Tvorkovskega. A tudi ti-le gospodje (pokazal je na Bukojemske) morajo čimprej priti pod hetmanovo pravno oblast. Saj ne vemo, kaj se vse tu lahko zgodi. Na dvoru pa imam znanca: Pana Matčinjskega, pana Gninjskega in pana Grothusa. Mislim, da se mi posreči siroti zagotoviti njih zaščito. Ko pa to opravi, povprašam po polku Zbierzhovskega in odrinem naravnost k sinu. Tam bom videl tudi vašega Jacka, gospod prošt. No.«